

Συλλογή της Νομολογίας

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JULIANE KOKOTT
της 28ης Μαρτίου 2012¹

Υπόθεση C-92/12 PPU

Health Service Executive

**κατά
S. C.
και
A. C.**

[αίτηση του High Court of Ireland (Ιρλανδία) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Επείγουσα προδικαστική διαδικασία — Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Κανονισμός (ΕΚ) 2201/2003 — Διεθνής δικαιοδοσία και αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε διαφορές γονικής μέριμνας — Τοποθέτηση παιδιού σε ίδρυμα άλλου κράτους μέλους συνεπαγόμενη στέρηση της ελευθερίας του — Έγκριση του κράτους μέλους υποδοχής — Κήρυξη της εκτελεστότητας»

I – Εισαγωγικές παρατηρήσεις

1. Στην παρούσα υπόθεση το Δικαστήριο καλείται να αποφασίσει στο πλαίσιο επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας σχετικά με την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000².

2. Το άρθρο 56 του εν λόγω κανονισμού ρυθμίζει τις διασυνοριακού χαρακτήρα περιπτώσεις τοποθετήσεως παιδιών σε ίδρυμα ή σε ανάδοχη οικογένεια. Το ιρλανδικό High Court διέταξε την τοποθέτηση δεκαεπτάχρονου παιδιού³ (S. C.) σε κλειστό ίδρυμα στην Αγγλία. Αντίστοιχο κατάλληλο ίδρυμα δεν υπήρχε στην Ιρλανδία. Επειδή, υπό το πρίσμα του συμφέροντος του παιδιού, οι συνθήκες δεν επέτρεπαν οποιαδήποτε καθυστέρηση, η S. C. μεταφέρθηκε αμέσως στο ίδρυμα.

3. Υπό τις συνθήκες αυτές το High Court ζητεί να διευκρινιστεί, καταρχάς, αν η συνεπαγόμενη στέρηση ελευθερίας τοποθέτηση σε ίδρυμα, όταν γίνεται για λόγους προστασίας του παιδιού, εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Τα επόμενα ερωτήματα του δικαστηρίου συνδέονται με τον επείγοντα χαρακτήρα της τοποθετήσεως και ουσιαστικά αφορούν το ζήτημα εάν η απόφαση

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

2 — ΕΕ L 338, σ. 1, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2116/2004 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2004 (ΕΕ L 367, σ. 1), γνωστός και ως «κανονισμός Βρυξέλλες II α» (στο εξής: κανονισμός 2201/2003 ή, απλώς, κανονισμός).

3 — Με βάση την ηλικία θα ήταν ορθότερο να γίνεται λόγος για νεαρή γυναίκα που δεν έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας της. Ωστόσο, στη συνέχεια θα χρησιμοποιήσω την ορολογία του κανονισμού, ο οποίος χρησιμοποιεί μόνο τον όρο «παιδί». Σε αντίθεση με την σύμβαση της Χάγης, της 19ης Οκτωβρίου 1996, σχετικά με την αρμοδιότητα, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας του παιδιού, ο κανονισμός δεν περιέχει ορισμό της έννοιας «παιδί». Στη συγκεκριμένη υπόθεση δεν θα αναλυθεί το ζήτημα αυτό, καθόσον το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού δεν αποτελεί αντικείμενο της διαδικασίας ούτε υπήρξαν σχετικές παρατηρήσεις των μετεχόντων στη διαδικασία.

με την οποία διατάσσεται μια τέτοια τοποθέτηση του παιδιού πρέπει να κηρυχθεί εκτελεστή κατά το άρθρο 28 του κανονισμού και ποια νομικά αποτελέσματα αναπτύσσει πριν από την κήρυξή της ως εκτελεστή σε άλλο κράτος μέλος. Τέλος, το δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστούν οι απαιτήσεις της διαδικασίας εγκρίσεως κατά το άρθρο 56, παράγραφος 2, του κανονισμού.

II – Νομοθετικό πλαίσιο

4. Οι ακόλουθες διατάξεις του κανονισμού 2201/2003 έχουν ιδιαίτερη σημασία για την υπό κρίση υπόθεση:

«Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου, σε αστικές υποθέσεις που αφορούν:

[...]

β) την ανάθεση, την άσκηση, την ανάθεση σε τρίτο, την ολική ή μερική αφαίρεση της γονικής μέριμνας.

2. Οι υποθέσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1, στοιχείο β', αφορούν ιδίως:

[...]

δ) την τοποθέτηση του παιδιού σε ανάδοχη οικογένεια ή σε ίδρυμα [...].

Άρθρο 28

Εκτελεστές αποφάσεις

1. Αποφάσεις που εκδόθηκαν σε κράτος μέλος για την άσκηση της γονικής μέριμνας παιδιού, οι οποίες είναι εκτελεστές σε αυτό το κράτος μέλος και έχουν επιδοθεί, μπορούν να εκτελεστούν σε άλλο κράτος μέλος αφού κηρυχθούν εκτελεστές με αίτηση κάθε ενδιαφερομένου.

2. Πάντως, στο Ηνωμένο Βασίλειο, μια τέτοια απόφαση εκτελείται στην Αγγλία και Ουαλία, τη Σκωτία, ή τη Βόρεια Ιρλανδία, αφού προηγουμένως, με αίτηση οποιουδήποτε ενδιαφερομένου, η απόφαση αυτή εγγραφεί προς εκτέλεση στο αντίστοιχο τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου.

Άρθρο 56

Τοποθέτηση του παιδιού σε άλλο κράτος μέλος

1. Όταν το δικαστήριο το οποίο είναι αρμόδιο βάσει των άρθρων 8 έως 15 προτίθεται να τοποθετήσει το παιδί σε ίδρυμα ή σε ανάδοχη οικογένεια και η τοποθέτηση αυτή θα γίνει σε άλλο κράτος μέλος, συμβουλευέται προηγουμένως την κεντρική αρχή ή άλλη αρμόδια αρχή αυτού του κράτους μέλους εφόσον η παρέμβαση δημόσιας αρχής προβλέπεται σε αυτό το κράτος μέλος για τις εσωτερικές περιπτώσεις τοποθετήσεων παιδιών.

2. Η απόφαση για την τοποθέτηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορεί να ληφθεί στο αιτούν κράτος μέλος μόνον εάν η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση ενέκρινε αυτή την τοποθέτηση.

3. Οι προβλεπόμενες στις παραγράφους 1 και 2 διαδικασίες διαβούλευσης ή έγκρισης διέπονται από το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.»

III – Ιστορικό, προδικαστικά ερωτήματα και διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

5. Η S. C. είναι Ιρλανδή υπήκοος και ζούσε στην Ιρλανδία. Την επιμέλειά της έχει το High Court. Η φροντίδα της S. C. είχε ανατεθεί το έτος 2000 στη Health Service Executive (αρμόδια υπηρεσία στην Ιρλανδία για παιδιά που τελούν υπό δημόσια μέριμνα, στο εξής: HSE). Έκτοτε η S. C. τοποθετήθηκε άλλοτε σε ανάδοχες οικογένειες και άλλοτε σε ιδρύματα. Ήδη με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων⁴ που υπέβαλε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, η HSE ζητεί την τοποθέτηση του παιδιού σε κλειστό ίδρυμα θεραπευτικής και εκπαιδευτικής φροντίδας⁵ στην Αγγλία. Προηγουμένως η S. C. είχε τοποθετηθεί σε κλειστό ίδρυμα στην Ιρλανδία. Στο πρόσφατο παρελθόν είχε αποπειραθεί επανειλημμένως να αυτοκτονήσει. Στην Ιρλανδία δεν υπάρχει κατάλληλο ίδρυμα. Η αίτηση στρέφεται κατά της S. C. και της μητέρας της A. C.

6. Το αιτούν δικαστήριο έκανε δεκτή την αίτηση της HSE στις 2 Δεκεμβρίου 2011 και διέταξε την τοποθέτηση της S. C. σε ιδιωτικό κλειστό ίδρυμα στην Αγγλία για λόγους προστασίας της. Εκτός από την S. C., όλοι οι υπόλοιποι μετέχοντες στη διαδικασία συμφωνούν με την τοποθέτησή της στην Αγγλία καθόσον θεωρούν ότι αυτή η λύση εξυπηρετεί στον μέγιστο δυνατό βαθμό το συμφέρον του παιδιού. Η τοποθέτηση διατάχθηκε αρχικά για ένα μήνα, ενώ στη συνέχεια δύναται να παραταθεί μετά από επανεξέταση που διενεργείται σε μηνιαία βάση.

7. Επειδή κατά τη γνώμη του αιτούντος δικαστηρίου το συμφέρον του παιδιού απαιτούσε άμεσες ενέργειες, η S. C. μεταφέρθηκε στο ίδρυμα στην Αγγλία αμέσως μετά την έκδοση της αποφάσεως για την τοποθέτηση. Αντικείμενο της κύριας δίκης είναι πλέον ζητήματα που αφορούν τη νομιμότητα της τοποθέτησεως αυτής και της παρατάσεώς της. Με την από 16 Φεβρουαρίου 2012 διάταξή του, που παραλήφθηκε από το Δικαστήριο στις 22 Φεβρουαρίου 2012, το αιτούν δικαστήριο υπέβαλε τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Εμπίπτει στο καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2201/2003 του Συμβουλίου δικαστική απόφαση η οποία διατάσσει την κράτηση παιδιού, για ορισμένο χρόνο, σε ευρισκόμενο σε άλλο κράτος μέλος ίδρυμα το οποίο παρέχει θεραπευτική και εκπαιδευτική φροντίδα;
- 2) Εάν η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι καταφατική, ποιες είναι οι τυχόν υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 56 του κανονισμού 2201/2003 του Συμβουλίου όσον αφορά τη φύση των διαδικασιών διαβουλεύσεως και εγκρίσεως έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική προστασία παιδιού που κρατείται υπό τέτοιες συνθήκες;
- 3) Στην περίπτωση που δικαστήριο κράτους μέλους έχει εξετάσει το ενδεχόμενο τοποθέτησεως παιδιού για ορισμένο χρονικό διάστημα σε ίδρυμα κλειστής φροντίδας σε άλλο κράτος μέλος και έχει λάβει την έγκριση του κράτους αυτού κατά το άρθρο 56 του κανονισμού 2201/2003 του Συμβουλίου, επιβάλλεται η αναγνώριση ή/και η κήρυξη της εκτελεστότητας της αποφάσεως του δικαστηρίου αυτού η οποία διατάσσει την τοποθέτηση παιδιού για ορισμένο χρόνο σε ίδρυμα κλειστής φροντίδας ευρισκόμενο σε άλλο κράτος μέλος, ως προϋπόθεση για να γίνει η τοποθέτηση;
- 4) Παράγει δικαστική απόφαση διατάσσουσα την τοποθέτηση παιδιού για ορισμένο χρόνο σε ίδρυμα κλειστής φροντίδας ευρισκόμενο σε άλλο κράτος μέλος, και για την οποία έχει δοθεί έγκριση από το κράτος μέλος αυτό κατά το άρθρο 56 του κανονισμού 2201/2003 του

4 — «Interlocutory application».

5 — Στο ιρλανδικό δίκαιο ονομάζεται «secure care» («προστατευτική κράτηση»).

Συμβουλίου, έννομα αποτελέσματα στο κράτος μέλος αυτό πριν από την αναγνώριση ή/και την κήρυξη της εκτελεστότητάς της κατόπιν ολοκλήρωσεως των διαδικασιών που έχουν ως αντικείμενο την αναγνώριση ή/και την κήρυξη της εκτελεστότητας;

- 5) Όταν η ισχύς της δικαστικής απόφασης η οποία διατάσσει την τοποθέτηση παιδιού για ορισμένο χρόνο σε ίδρυμα κλειστής φροντίδας ευρισκόμενο σε άλλο κράτος μέλος κατά το άρθρο 56 του κανονισμού 2201/2003 του Συμβουλίου παρατείνεται για ορισμένο χρόνο, πρέπει να δίδεται η έγκριση του άρθρου 56 για κάθε παράταση;
- 6) Όταν η ισχύς της δικαστικής απόφασης η οποία διατάσσει την τοποθέτηση παιδιού για ορισμένο χρόνο σε ίδρυμα κλειστής φροντίδας ευρισκόμενο σε άλλο κράτος μέλος κατά το άρθρο 56 του κανονισμού 2201/2003 του Συμβουλίου παρατείνεται για ορισμένο χρόνο, πρέπει η σχετική με την κάθε παράταση απόφαση να αναγνωρίζεται και να κηρύσσεται εκτελεστή στο κράτος μέλος αυτό;»

8. Με άλλη διάταξη που εξέδωσε αυθημερόν, το αιτούν δικαστήριο ζήτησε από το Δικαστήριο να εφαρμοστεί για την υπό κρίση υπόθεση η επείγουσα διαδικασία του άρθρου 104β του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Το δεύτερο τμήμα του Δικαστηρίου αποφάσισε στις 29 Φεβρουαρίου 2012 να κριθεί η παρούσα αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως με τη διαδικασία αυτή.

9. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η ΗΣΕ, η S. C. εκπροσωπούμενη από τον επίτροπό της, η Α. C., η Ιρλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 26ης Μαρτίου 2012 παρέστησαν, εκτός από τους ανωτέρω μετέχοντες, και η Γερμανική Κυβέρνηση καθώς και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου.

IV – Νομική εκτίμηση

Α — Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος: το καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2201/2003

10. Το ιρλανδικό High Court ζητεί να διευκρινιστεί αν στο καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2201/2003 εμπίπτει και δικαστική απόφαση με την οποία διατάσσεται, για την προστασία παιδιού, η τοποθέτησή του σε ίδρυμα που διασφαλίζει τη θεραπευτική και εκπαιδευτική του φροντίδα και συνεπάγεται στέρηση της ελευθερίας του.

11. Το καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής του κανονισμού ορίζεται στο άρθρο 1 αυτού και προβλέπει, στην παράγραφο του 1, στοιχείο β', ότι ο κανονισμός 2201/2003 εφαρμόζεται, ανεξαρτήτως του είδους του δικαστηρίου, επί αστικών υποθέσεων που αφορούν την ανάθεση, την άσκηση, την ανάθεση σε τρίτο και την ολική ή μερική αφαίρεση της γονικής μέριμνας.

12. Κατά το άρθρο 2, σημείο 7, του κανονισμού, ο όρος «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει ιδίως το δικαίωμα επιμέλειας το οποίο κατά το άρθρο 2, σημείο 9, περιλαμβάνει ειδικότερα το δικαίωμα καθορισμού του τόπου διαμονής του παιδιού. Κατά το άρθρο 2, σημείο 8, δικαιούχος γονικής μέριμνας είναι «κάθε πρόσωπο που έχει τη γονική μέριμνα παιδιού». Ως εκ τούτου είναι αδιάφορο αν, όπως στην παρούσα περίπτωση, η μέριμνα δεν έχει ανατεθεί στους γονείς.

13. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού, οι αστικές υποθέσεις που αφορούν τη γονική μέριμνα περιλαμβάνουν ιδίως την τοποθέτηση παιδιού σε ανάδοχη οικογένεια ή ίδρυμα.

14. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι μια «αστική υπόθεση» μπορεί να αφορά και την επιβολή μέτρων για την προστασία του παιδιού τα οποία στην έννομη τάξη ενός κράτους μέλους εμπίπτουν στο διοικητικό δίκαιο⁶. Επίσης έχει κρίνει ότι, παρότι δεν αναφέρεται ρητώς στον κανονισμό, η αφαίρεση της επιμέλειας παιδιού ως μέτρο για την προστασία του εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού⁷. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο αναφέρθηκε ρητώς στην άποψη κράτους μέλους ότι απόφαση περί αφαίρεσεως της επιμέλειας παιδιού θα μπορούσε, υπό ορισμένες συνθήκες, να συνεπάγεται ακόμη και στέρηση της ελευθερίας του⁸. Το ερώτημα αν το πεδίο εφαρμογής καλύπτει και την περίπτωση της τοποθετήσεως παιδιού με στέρηση της ελευθερίας του δεν έχει απασχολήσει το Δικαστήριο έως σήμερα.

15. «Ίδρυμα» κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού σημαίνει κατάσταση όπου κατοικούν και λαμβάνουν παιδαγωγική φροντίδα παιδιά και νέοι. Με βάση την κοινή έννοια της η λέξη μπορεί να σημαίνει και κατάσταση στο οποίο τοποθετούνται παιδιά υπό συνθήκες εγκλεισμού προς διασφάλιση της προστασίας τους.

16. Οι εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού ρυθμίζονται από το άρθρο 1, παράγραφος 3. Κατά το στοιχείο ζ' της διατάξεως αυτής, ο κανονισμός δεν εφαρμόζεται στα μέτρα που λαμβάνονται ως αποτέλεσμα ποινικών αδικημάτων που διαπράχθηκαν από παιδιά. Εξ αντιδιαστολής προκύπτει από την εξαίρεση αυτή ότι ο νομοθέτης του κανονισμού εκτίμησε ότι η τοποθέτηση σε κλειστό ίδρυμα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Διαφορετικά δεν εξηγείται το ότι έκρινε απαραίτητο να αποσαφηνίσει ότι δεν εμπίπτουν στον κανονισμό τα ποινικά μέτρα που λαμβάνονται κατά ανηλίκων, μεταξύ των οποίων ανήκει ιδίως η στέρηση της ελευθερίας.

17. Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η επεξηγηματική έκθεση του Paul Lagarde⁹ επί της συμβάσεως της Χάγης, της 19ης Οκτωβρίου 1996, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών (στο εξής: σύμβαση της Χάγης του 1996)¹⁰. Στο πλαίσιο της ερμηνείας του κανονισμού 2201/2003 βάσει του ιστορικού της θεσπίσεώς του και της συστηματικής του ερμηνείας, η έκθεση αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως περιέχουσα ενδείξεις για την ερμηνεία των αντίστοιχων διατάξεων του κανονισμού, καθόσον οι περί γονικής μέριμνας ρυθμίσεις του βασίζονται στις προπαρασκευαστικές εργασίες για τη σύμβαση της Χάγης του 1996, τις οποίες επαναλαμβάνουν κατά μεγάλο μέρος¹¹, ιδίως όσον αφορά τις προς ερμηνεία διατάξεις περί του πεδίου εφαρμογής¹². Εξάλλου, οι διατάξεις του κανονισμού και οι αντίστοιχες της συμβάσεως θα πρέπει να ερμηνεύονται κατά το δυνατό με τον ίδιο τρόπο προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο αποκλιόντων συμπερασμάτων ανάλογα με το αν σε μια περίπτωση εμπλέκεται έτερο κράτος μέλος ή τρίτη χώρα¹³.

6 — Αποφάσεις της 27ης Νοεμβρίου 2007, C-435/06, C (Συλλογή 2007, σ. I-10141, σκέψη 53), και της 2ας Απριλίου 2009, C-523/07, A (Συλλογή 2009, σ. I-2805, σκέψη 27).

7 — Απόφαση C (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6, σκέψεις 25 έως 36).

8 — Απόφαση C (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6, σκέψη 43).

9 — Στο εξής: έκθεση Lagarde. Διατίθεται στη γερμανική στο <http://hcch.e-vision.nl/upload/expl34d.pdf>.

10 — Διατίθεται και σε γερμανική μετάφραση στην ιστοσελίδα της Συνδιασκέψεως της Χάγης: <http://hcch.e-vision.nl/upload/text34d.pdf>.

11 — Βλ. Pirrung, J., «Auslegung der Brüssel IIa-Verordnung, in Sorgerechtsachen», σε *Festschrift für Jan Kroppholler*, 2008, σ. 399, 407.

12 — Κατά το άρθρο 3, στοιχείο ε', της συμβάσεως της Χάγης του 1996, αυτό αφορά την τοποθέτηση του παιδιού σε μια ανάδοχη οικογένεια ή σε κάποιο ίδρυμα ή την ανάληψη της επιμέλειας αυτού με «kafala» [διαδικασία υιοθεσίας του μουσουλμανικού δικαίου] ή με ανάλογο θεσμό. Εξαιρούνται κατά το άρθρο 4, στοιχείο θ', της συμβάσεως της Χάγης του 1996 τα μέτρα που λαμβάνονται ως αποτέλεσμα ποινικών αδικημάτων τελουμένων από παιδιά.

13 — Η η Δανία, για την οποία δεν ισχύει ο κανονισμός 2201/2003. Βλ., συναφώς, τις προτάσεις μου της 20ής Σεπτεμβρίου 2007 στην υπόθεση C (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6, σημείο 50).

18. Η έκθεση Lagarde χαρακτηρίζει τα μέτρα σχετικά με την τοποθέτηση παιδιού σε ανάδοχη οικογένεια ή ίδρυμα ως κλασικά μέτρα προστασίας, τα οποία εμπίπτουν βεβαίως στη σύμβαση εφόσον δεν εξαιρούνται ρητώς, όπως για παράδειγμα συμβαίνει στην περίπτωση τοποθετήσεως παιδιού συνεπεία τελέσεως αξιόποινης πράξεως από αυτό¹⁴. Κατά την έκθεση, με δεδομένο ότι αντικείμενο της συμβάσεως είναι η προστασία των παιδιών θα πρέπει να εξαιρούνται αποκλειστικώς τα μέτρα του ποινικού δικαίου ανηλίκων¹⁵.

19. Με τον ίδιο τρόπο, κάθε απόφαση η οποία άπτεται της γονικής μέριμνας θα πρέπει να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού εφόσον δεν εξαιρείται ρητώς κατά το άρθρο 1, παράγραφος 3¹⁶. Κατά συνέπεια, η τοποθέτηση σε κλειστό ίδρυμα, όταν γίνεται με σκοπό την προστασία του παιδιού από αυτοδιακινδύνευση ή αυτοκτονία και εξυπηρετεί την παιδαγωγική και θεραπευτική φροντίδα του παιδιού, εμπίπτει κατά το γράμμα του, το ιστορικό θεσπίσεως και την οικονομία του στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού.

20. Το ερμηνευτικό αυτό συμπέρασμα συνάδει και με τον σκοπό του κανονισμού, όπως αυτός προκύπτει από την πέμπτη αιτιολογική του σκέψη¹⁷. Σύμφωνα με αυτή, ο κανονισμός καλύπτει όλες τις αποφάσεις σε θέματα γονικής μέριμνας, περιλαμβανομένων των μέτρων προστασίας του παιδιού, για να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση όλων των παιδιών.

21. Με δεδομένο ότι η προστασία του παιδιού ενδέχεται να απαιτεί την τοποθέτησή του σε κλειστό ίδρυμα και ο κανονισμός έχει ως σκοπό να εξασφαλίσει την ίση μεταχείριση όλων των παιδιών κατά τη λήψη αποφάσεων σε θέματα γονικής μέριμνας, δεν θα ήταν σκόπιμο να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού ειδικά οι αποφάσεις που αφορούν την τοποθέτηση παιδιού σε κλειστό ίδρυμα, όταν μάλιστα η συγκεκριμένη τοποθέτηση συνιστά βαρεία επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα των ενδιαφερομένων. Ειδικά στον ευαίσθητο αυτόν τομέα, το γεγονός ότι με τον κανονισμό ρυθμίζονται με ενιαίο τρόπο η διεθνής δικαιοδοσία, την οποία ο κανονισμός προσδιορίζει με κριτήριο το συμφέρον του παιδιού¹⁸, καθώς και η αναγνώριση και εκτέλεση είναι καθοριστικής σημασίας.

22. Τέλος, με την υπαγωγή στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αποφεύγονται και προβλήματα καθορισμού του πεδίου εφαρμογής σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Οι διάφορες μορφές τοποθετήσεως διαδέχονται κατά κανόνα χωρίς διακοπή η μία την άλλη. Η τοποθέτηση σε κλειστό ίδρυμα θα αποτελεί πάντοτε *ultima ratio* και θα γίνεται μόνο για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα. Όμως μετά τον εγκλεισμό του σε ίδρυμα, το παιδί δεν αποκλείεται να παραμείνει στο ίδιο ίδρυμα χωρίς να στερείται την ελευθερία του. Αυτό ακριβώς συμβαίνει στην κύρια δίκη: η S. C. θα τοποθετηθεί στο ίδρυμα υπό συνθήκες στέρησης της ελευθερίας της μόνο για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα· σύντομα θα παύσει η στέρηση της ελευθερίας και θα παραμείνει στο ίδιο ίδρυμα και στη συνέχεια. Το συμφέρον του παιδιού εξυπηρετεί συνεπώς μόνο η ρύθμιση η οποία υπάγει τις αποφάσεις για οποιασδήποτε μορφής τοποθέτηση σε ένα ενιαίο καθεστώς διεθνούς δικαιοδοσίας και αναγνώρισεως. Εάν κριθεί ότι η τοποθέτηση σε ίδρυμα υπό συνθήκες στέρησης της ελευθερίας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, η άποψη αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει σε διαφορετικό καθορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας αναλόγως της μορφής της τοποθετήσεως. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο δεν θα μπορούσε να γίνει δεκτό.

23. Επομένως, στο υποβληθέν πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι στο καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2201/2003 εμπίπτει και η απόφαση με την οποία διατάσσεται η τοποθέτηση παιδιού σε ίδρυμα ευρισκόμενο σε άλλο κράτος μέλος, η οποία συνεπάγεται στέρηση της ελευθερίας του παιδιού και γίνεται με σκοπό την προστασία του.

14 — Έκθεση Lagarde (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σημείο 23).

15 — Έκθεση Lagarde (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σημείο 35).

16 — Βλ. και τις προτάσεις μου στην υπόθεση C (προπαρατεθείσες στην υποσημείωση 13, σημείο 43).

17 — Βλ., υπ' αυτή την έννοια, την απόφαση C (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6, σκέψεις 48 επ.).

18 — Βλ. δωδέκατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού.

B — *Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος: απαίτηση της προηγούμενης εγκρίσεως της αρμόδιας αρχής*

24. Με το δεύτερο ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθούν οι υποχρεώσεις που απορρέουν σε σχέση με μια τέτοιας μορφής τοποθέτηση από το άρθρο 56 του κανονισμού 2201/2003 λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της διαδικασίας διαβουλευσεως και εγκρίσεως.

25. Το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το ερώτημα αυτό προκύπτει από τα στοιχεία που παρατίθενται στη διάταξη περί παραπομπής.

26. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο δεν μπόρεσε, όπως επισημαίνει, να διαπιστώσει με βεβαιότητα ποια υπηρεσία του Ηνωμένου Βασιλείου είναι αρμόδια για την παροχή της εγκρίσεως κατά το άρθρο 56, παράγραφος 2, του κανονισμού. Ο Official Solicitor και/ή η Central Authority for England and Wales¹⁹ διαβίβασαν αρχικώς ένα έγγραφο του ιδιωτικού ιδρύματος με το οποίο το τελευταίο ενημέρωνε ότι ήταν σε θέση να υποδεχθεί την S. C. Στη συνέχεια, σε ένορκη βεβαίωση που υπέβαλε στο High Court, αρμόδιος υπάλληλος της Central Authority for England and Wales υποστήριξε ότι η συγκεκριμένη υπηρεσία δεν είναι η αρμόδια αρχή κατά την έννοια του άρθρου 56 και ότι δεν υφίσταται ενιαία αρμόδια αρχή κατά την έννοια του κανονισμού. Για τον λόγο αυτόν δημιουργήθηκε στο αιτούν δικαστήριο η εντύπωση ότι υπήρχε μόνον έγκριση του ιδιωτικού ιδρύματος στο οποίο επρόκειτο να τοποθετηθεί η S. C. και ότι το εν λόγω ίδρυμα λογίζεται ως αρμόδια αρχή.

27. Αντιθέτως, σε σχετικό ερώτημα που της απευθύνθηκε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου απάντησε ότι το ίδρυμα στο οποίο τοποθετήθηκε το παιδί δεν είναι ιδιωτικό αλλά ανήκει στον Δήμο του Peterborough, από τον οποίο και διοικείται, και συνεπώς αποτελεί δημόσιο οργανισμό. Βέβαια, τα προδικαστικώς υποβαλλόμενα ερωτήματα πρέπει να απαντώνται με βάση τα πραγματικά περιστατικά που διαπιστώνονται από το αιτούν δικαστήριο σύμφωνα με τη διάταξη περί παραπομπής. Εντούτοις, μια πρόσφορη απάντηση στο δεύτερο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου θα πρέπει, ενόψει της δηλώσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, να αποσαφηνίζει επίσης αν η έγκριση που δίδεται από ένα δημόσιο ίδρυμα πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 56, παράγραφος 2.

1. Το ίδρυμα ως δημόσια αρχή

28. Κατά το άρθρο 56, παράγραφος 2, του κανονισμού, η απόφαση για την τοποθέτηση παιδιού σε άλλο κράτος μέλος μπορεί να ληφθεί μόνον εφόσον παράσχει την έγκρισή της η *αρμόδια αρχή* του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Το άρθρο 56, παράγραφος 1, προβλέπει προηγούμενη διαδικασία διαβουλευσεως: όταν το δικαστήριο προτίθεται να τοποθετήσει το παιδί σε ίδρυμα ή σε ανάδοχη οικογένεια στην αλλοδαπή, συμβουλευέται προηγουμένως την κεντρική αρχή ή άλλη αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής.

29. Ο όρος «αρμόδια αρχή» στο άρθρο 56, παράγραφος 2, περιλαμβάνει τις έννοιες «κεντρική αρχή» και «αρμόδια αρχή» που χρησιμοποιούνται στην παράγραφο 1. Τούτο συμβαίνει διότι η χρησιμοποιούμενη στην παράγραφο 1 διατύπωση «ή άλλη αρμόδια αρχή» καταδεικνύει ότι και η κεντρική αρχή νοείται ως αρμόδια αρχή.

19 — Ο Lord Chancellor, ο οποίος μεταβίβασε την αρμοδιότητα αυτή στην International Child Abduction and Contact Unit (ICACU). Η ICACU αναφέρεται επίσης ως κεντρική αρχή για την Αγγλία και την Ουαλία στον διαδικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, βλ. τη διεύθυνση http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/rc_jmm_centralauthorities_uk_en.htm. Με βάση τις πληροφορίες που είναι δημοσιευμένες στη διαδικτυακή σελίδα του Ηνωμένου Βασιλείου, η ICACU υπάγεται στον Official Solicitor.

30. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει εξάλλου και από το ιστορικό θεσπίσεως της εν λόγω διατάξεως. Σε σχέδια του κανονισμού προ του τελικώς ψηφισθέντος, λόγος για κεντρική αρχή ή άλλη δημόσια αρχή γινόταν και στην παράγραφο 2, όπως στην παράγραφο 1²⁰. Η αναφορά στην κεντρική αρχή απαλείφθηκε από την παράγραφο 2 σε πολύ μεταγενέστερο στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας²¹. Από τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Συμβουλίου δεν προκύπτει ότι η διαγραφή της αναφοράς στην κεντρική αρχή στο άρθρο 2 έγινε με σκοπό την ουσιαστική τροποποίηση της διατάξεως.

31. Συνεπώς, κατά το άρθρο 56 η έγκριση παρέχεται είτε από την κεντρική αρχή είτε από άλλη καθ' ύλη αρμόδια αρχή. Δεδομένου ότι κατά το άρθρο 53 κάθε κράτος μέλος διορίζει μία ή περισσότερες κεντρικές αρχές, με βάση το σύστημα του κανονισμού δεν νοείται περίπτωση στην οποία δεν υπάρχει αρμόδια αρχή κατά την έννοια του άρθρου 56, παράγραφος 2²². Κατά το άρθρο 53, εάν κοινοποίηση απευθυνθεί σε αναρμόδια αρχή, αυτή υποχρεούται να τη διαβιβάσει στην αρμόδια (κεντρική) αρχή.

32. Μένει να εξεταστεί αν αρμόδια αρχή κατά την έννοια του άρθρου 56, παράγραφος 2, μπορεί να είναι και το ιδιωτικό ή δημόσιο ίδρυμα στο οποίο πρόκειται να τοποθετηθεί το παιδί.

33. Κατά το άρθρο 56, παράγραφος 3, οι προβλεπόμενες στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου αυτού διαδικασίες διαβουλεύσεως ή εγκρίσεως διέπονται από το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Όμως το ζήτημα αν αρμόδια αρχή κατά την έννοια του άρθρου 56 μπορεί να είναι και το ιδιωτικό ίδρυμα στο οποίο πρόκειται να τοποθετηθεί το παιδί δεν αφορά λεπτομέρειες σχετικά με την έγκριση, αλλά αποτελεί βασικό ζήτημα η οποία αφορά την ίδια την έγκριση. Το ζήτημα αυτό δεν μπορεί να επαφίεται στον εθνικό νομοθέτη αλλά πρέπει, ιδίως ένεκα της ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης και της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, να ορίζεται αυτοτελώς στο δίκαιο της Ένωσης²³.

34. Στη γερμανική έκδοση, ήδη από τη χρησιμοποίηση της λέξεως «υπηρεσία» («Behörde») συνάγεται σαφώς ότι απαιτείται έγκριση *δημόσιας* αρχής. Όροι που παραπέμπουν στον δημόσιο χαρακτήρα της εγκρίνουσας αρχής χρησιμοποιούνται και σε άλλες γλωσσικές αποδόσεις: για παράδειγμα, στη γαλλική απόδοση χρησιμοποιείται ο όρος «autorité compétente» και στην αγγλική απόδοση ο όρος «competent authority». Στις εν λόγω γλωσσικές αποδόσεις, η απαίτηση συμμετοχής δημόσιας αρχής προκύπτει σαφώς και σε συνδυασμό με το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 56, παράγραφος 1, όπου γίνεται λόγος για παρέμβαση δημόσιας αρχής («autorité publique», «public authority») για παρόμοιες εσωτερικές περιπτώσεις.

35. Ως εκ τούτου προκύπτει ήδη από το γράμμα του άρθρου 56 ότι δεν αρκεί η έγκριση του ιδιωτικού ιδρύματος στο οποίο πρόκειται να τοποθετηθεί το παιδί. Λιγότερο σαφές είναι το γράμμα της διατάξεως όσον αφορά το ερώτημα αν η έγκριση δημόσιου ιδρύματος πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 56, παράγραφος 2. Μια ευρεία ερμηνεία της έννοιας «αρχή» θα μπορούσε να περιλάβει και το δημόσιο ίδρυμα.

36. Το γεγονός ότι η έγκριση του ιδρύματος στο οποίο πρόκειται να τοποθετηθεί το παιδί, ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για ίδρυμα ιδιωτικό ή δημόσιο, δεν αποτελεί έγκυρη έγκριση κατά το άρθρο 56, παράγραφος 2, επιβεβαιώνεται και από τον σκοπό της απαιτήσεως για έγκριση. Διαφωτιστική είναι εν προκειμένω η έκθεση Lagarde για τη σύμβαση της Χάγης του 1996, η οποία στο άρθρο 33, παράγραφος 2, περιέχει διάταξη για την τοποθέτηση παιδιών αντίστοιχη με αυτή του άρθρου 56 του

20 — Βλ. έγγραφο του Συμβουλίου αριθ. 8281/03, της 30ής Απριλίου 2003, σ. 29.

21 — Έγγραφο του Συμβουλίου αριθ. 12992/03, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, σ. 37. Μάλιστα, στην ιταλική έκδοση η αναφορά στην κεντρική αρχή δεν έχει απαλειφθεί: «l'autorità centrale o un'altra autorità competente dello Stato richiesto».

22 — Εκτός από την εξαίρεση που προβλέπεται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1, στην οποία θα αναφερθώ στο σημείο 48 της παρούσας γνώμης.

23 — Βλ., συναφώς, τις αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 2008, C-66/08, Kozłowski (Συλλογή 2008, σ. I-6041, σκέψη 42), και της 14ης Φεβρουαρίου 2012, C-204/09, Flachglas Torgau (σκέψη 37).

κανονισμού 2201/2003. Και εδώ προβλέπεται προηγούμενη έγκριση του κράτους υποδοχής²⁴. Η έκθεση Lagarde αναφέρει σχετικά ότι η εν λόγω προηγούμενη έγκριση έχει σκοπό να καταστήσει δυνατή την εκ των προτέρων ρύθμιση των όρων διαμονής του παιδιού στο κράτος υποδοχής, ειδικότερα όσον αφορά τους εκεί ισχύοντες νόμους περί μεταναστεύσεως²⁵ ή την κατανομή των εξόδων που προκύπτουν από την εκτέλεση του μέτρου τοποθέτησής²⁶.

37. Ως εκ τούτου, η απαίτηση για έγκριση έχει ως σκοπό να διασφαλίσει ότι στο μέτρο του δυνατού θα έχουν λυθεί εκ των προτέρων όλα τα ζητήματα που μπορεί να προκύπτουν σε σχέση με την τοποθέτηση στο κράτος μέλος υποδοχής προτού γίνει η τοποθέτηση. Ιδίως πρέπει να διασφαλιστεί προς το συμφέρον του παιδιού ότι δεν θα προκύψουν διοικητικά ή άλλα θέματα σε μεταγενέστερο χρόνο, όταν το παιδί θα έχει ήδη τοποθετηθεί και, στη χειρότερη περίπτωση, θα καταστήσουν αναγκαία την επιστροφή του.

38. Η επανεξέταση εκ μέρους του κράτους μέλους υποδοχής του ζητήματος αν η τοποθέτηση εξυπηρετεί το συμφέρον του παιδιού δεν φαίνεται να συνάδει με το σύστημα του κανονισμού. Το ζήτημα αυτό έχει εξεταστεί ήδη από το κατά τον κανονισμό αρμόδιο προς τούτο δικαστήριο που εξέδωσε την περί τοποθέτησής απόφαση. Οι αρχές του κράτους μέλους υποδοχής μπορεί όμως να επισημάνουν ότι κατά την άποψή τους ενδέχεται να προκύψουν δυσχέρειες που σχετίζονται με τη δημόσια τάξη του κράτους αυτού, καθόσον κατά το άρθρο 23 η δημόσια τάξη μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στην αναγνώριση και την κήρυξη της εκτελεστότητας αποφάσεως περί τοποθέτησής παιδιού. Εξάλλου και η διαδικασία διαβουλεύσεως και εγκρίσεως επιτρέπει στις αρχές του κράτους μέλους τοποθέτησής να επισημαίνουν τυχόν προβλήματα που προκύπτουν σε σχέση με το συγκεκριμένο ίδρυμα που έχει επιλεγεί. Τούτο συμβαίνει διότι οι αρχές του κράτους μέλους υποδοχής γνωρίζουν τα κατά τόπους ιδρύματα κατά κανόνα καλύτερα από ό,τι το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως. Τέλος, πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι η έγκριση έχει ως σκοπό να διασφαλίσει ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες θα λάβουν εγκαίρως γνώση της επικείμενης υπαγωγής του παιδιού στο πεδίο αρμοδιότητάς τους, προκειμένου η τοποθέτηση του παιδιού να μη συμβεί εν αγνοία των δημοσίων αρχών και χωρίς δυνατότητα ελέγχου.

39. Λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της εγκρίσεως, δεν αρκεί η χορήγηση εγκρίσεως από το ίδιο το *ιδιωτικό* ίδρυμα στο οποίο πρόκειται να τοποθετηθεί το παιδί. Το *ιδιωτικό* ίδρυμα δεν μπορεί να αποφασίσει δεσμευτικά σε σχέση με διοικητικά θέματα της τοποθέτησής κατά τρόπο ώστε να δεσμεύεται αργότερα το κράτος μέλος υποδοχής. Το ζήτημα αυτό της εγκρίσεως θα μπορούσε να επιλυθεί με την παροχή εγκρίσεως από *δημόσιο* ίδρυμα. Ωστόσο, η παράμετρος του ελέγχου προβλημάτων σχετικά με το συγκεκριμένο ίδρυμα που επιλέγεται για την τοποθέτηση του παιδιού δεν συνηγορεί υπέρ της απόψεως ότι αρκεί η έγκριση από το ίδιο το ίδρυμα, έστω και αν αυτό είναι δημόσιο. Ως εκ τούτου, ο σκοπός της εγκρίσεως απαιτεί η έγκριση να παρέχεται από αρμόδια δημόσια αρχή άλλη από το ίδιο το ίδρυμα. Στο πλαίσιο αυτό δεν ενδιαφέρει αν η συγκεκριμένη αρμόδια αρχή διοικεί ή διευθύνει η ίδια το ίδρυμα, πρέπει όμως να διασφαλίζεται ότι η έγκριση αποτελεί ανεξάρτητη απόφασή της. Η εν λόγω δημόσια αρχή μπορεί και πρέπει βεβαίως να αποφασίζει λαμβάνοντας υπόψη την εκτίμηση του ιδρύματος στο οποίο πρόκειται να τοποθετηθεί το παιδί. Όμως η εκτίμηση αυτή δεν μπορεί να υποκαταστήσει την έγκριση της αρχής.

24 — Στο άρθρο 33, παράγραφος 2, της συμβάσεως της Χάγης του 1996 ορίζεται: «Η απόφαση για την τοποθέτηση ή την ανάληψη της επιμελείας δεν δύναται να ληφθεί στο Κράτος που τη ζητεί, παρά μόνον εάν η Κεντρική Αρχή ή άλλη αρμόδια Αρχή του Κράτους, από το οποίο ζητείται, συναίνει σ' αυτή την τοποθέτηση ή ανάληψη επιμελείας, λαμβανομένου υπ' όψη του υπέρτερου συμφέροντος του παιδιού».

25 — Όσον αφορά τον κανονισμό, η σχετική πρόνοια μπορεί να ισχύσει μόνο υπό την επιφύλαξη δικαιώματος διαμονής λόγω ιθαγένειας της Ένωσης.

26 — Έκθεση Lagarde (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 9, σημείο 143).

40. Κατά τη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου, το Ηνωμένο Βασίλειο εξέθεσε ότι αρμόδια αρχή κατά την έννοια του άρθρου 56, παράγραφος 2, είναι στην Αγγλία η εκάστοτε τοπική αρχή στην περιφέρεια της οποίας βρίσκεται το ίδρυμα στο οποίο πρόκειται να τοποθετηθεί το παιδί²⁷. Στην προκειμένη περίπτωση η αρχή αυτή είναι το Peterborough City Council.

41. Όπως προκύπτει από τα έγγραφα που προσκομίστηκαν στο Δικαστήριο, η κεντρική αρχή διαβίβασε, κατόπιν αιτήματος του αιτούντος δικαστηρίου για την παροχή εγκρίσεως κατά το άρθρο 56, παράγραφος 2, αρχικά επιστολή του προϊστάμενου του ιδρύματος στο οποίο επρόκειτο να τοποθετηθεί το παιδί. Η επιστολή ήταν γραμμένη σε επιστολόχαρτο στου οποίου την επικεφαλίδα αναφέρονταν τόσο το City Council όσο και η ονομασία του ιδρύματος²⁸. Κατά το Ηνωμένο Βασίλειο, η διπλή αναγραφή στην επικεφαλίδα του επιστολόχαρτου οφείλεται στο γεγονός ότι το ίδρυμα διοικείται από το Peterborough City Council. Εντούτοις, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η κεντρική αρχή διαβίβασε αργότερα στην αρμόδια ιρλανδική αρχή και νέα, διευκρινιστική επιστολή του ιδρύματος, όπου στην επικεφαλίδα του επιστολόχαρτου αναγραφόταν μόνο η ονομασία του ιδρύματος²⁹.

42. Το αιτούν δικαστήριο είναι αυτό που θα αποσαφηνίσει οριστικά, αν στην προκειμένη περίπτωση επρόκειτο για απόφαση του Peterborough City Council ή μόνο για απόφαση του ιδρύματος το οποίο είχε επιλεγεί για την τοποθέτηση του παιδιού.

2. Συνέπειες από την έλλειψη εγκρίσεως της αρμόδιας αρχής

43. Ενόψει των ανωτέρω πρέπει στη συνέχεια να εξεταστούν οι συνέπειες που προκύπτουν στην περίπτωση που στην κύρια δίκη διαπιστωθεί ότι η έγκριση δεν χορηγήθηκε από την αρμόδια αρχή.

44. Κατά το άρθρο 56, παράγραφος 2, η απόφαση για την τοποθέτηση μπορεί να ληφθεί μόνον εάν η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ενέκρινε αυτή την τοποθέτηση. Αυτό σημαίνει ότι η έγκριση πρέπει να έχει δοθεί *προτού* λάβει την απόφασή του το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως. Τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της εγκρίσεως ενισχύει το γεγονός ότι κατά το άρθρο 23, στοιχείο ζ', απόφαση που αφορά τη γονική μέριμνα δεν αναγνωρίζεται και δεν κηρύσσεται εκτελεστή αν δεν τηρήθηκε η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 56.

45. Για τους λόγους αυτούς συμφωνώ καταρχήν με την άποψη της Επιτροπής ότι η έγκριση αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση της δικαστικής αποφάσεως για την τοποθέτηση. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει άλλωστε σαφώς και από τον προπαρατεθέντα σκοπό της εγκρίσεως. Η εκ των προτέρων αποσαφήνιση των λόγων που αποτρέπουν την τοποθέτηση έχει ως σκοπό να αποφευχθεί ακριβώς το ενδεχόμενο να απαιτηθεί αργότερα η επιστροφή του παιδιού.

46. Εντούτοις, σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπως η παρούσα, η οποία χαρακτηρίζεται από τις αντιφατικές δηλώσεις της κεντρικής αρχής, θα πρέπει να εξετασθεί το ενδεχόμενο της κατ' εξαίρεση εκ των υστέρων εγκρίσεως. Τούτο θα έπρεπε να συμβεί διότι, κατά πρώτον, το αιτούν δικαστήριο κατέβαλε μεγάλη προσπάθεια για να λάβει την έγκριση. Κατά δεύτερον, δεν πρόκειται για περίπτωση παντελούς ελλείψεως εγκρίσεως, καθόσον είναι γεγονός ότι η κεντρική αρχή του Ηνωμένου Βασιλείου διαβίβασε αρχικώς έγκριση, στη συνέχεια όμως διευκρίνισε ότι δεν είναι η αρμόδια αρχή. Με τον τρόπο όμως αυτό, η κεντρική αρχή δεν αντιτάχθηκε στην τοποθέτηση. Υπό τις συνθήκες αυτές θα ήταν αντίθετο προς το συμφέρον του παιδιού να επαναληφθεί ολόκληρη η διαδικασία εκδόσεως αποφάσεως για την τοποθέτηση προκειμένου και πάλι, μετά την προσκόμιση έγκυρης εγκρίσεως και τη σημαντική απώλεια χρόνου, να διαταχθεί η τοποθέτηση.

27 — «Relevant local authority». Σε περίπτωση τοποθέτησεως παιδιού κάτω των 13 ετών σε κλειστό ίδρυμα, στην έγκριση πρέπει να συναίνεσει ο Secretary of State for Education.

28 — Επιστολή της 21ης Οκτωβρίου 2011.

29 — Επιστολή της 7ης Νοεμβρίου 2011.

47. Ως εκ τούτου δικαιολογείται σε μια τέτοια εξαιρετική περίπτωση, στην οποία ο αρμόδιος δικαστής έλαβε, παρά τις προσπάθειές του, έγκριση η οποία αποδεικνύεται εκ των υστέρων ότι δεν πληροί τους όρους του άρθρου 56, παράγραφος 2, του κανονισμού, να επιτρέπεται η εκ των υστέρων έγκριση³⁰. Η αποδοχή του επιτρεπτού της εκ των υστέρων εγκρίσεως υπό τις ανωτέρω αυστηρές προϋποθέσεις αποτρέπει το ενδεχόμενο να αποφευχθεί η προηγούμενη έγκριση.

48. Κατά την εξέταση της εκ των υστέρων εγκρίσεως της, η αρμόδια αρχή του Ηνωμένου Βασιλείου θα πρέπει με τη σειρά της να λάβει υπόψη ότι η τοποθέτηση στο Ηνωμένο Βασίλειο έγινε χωρίς τη δέουσα έγκριση λόγω των ασαφών δηλώσεων της κεντρικής αρχής του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία κατά το άρθρο 53 υποχρεούται να διαβιβάσει κάθε κοινοποίηση προς την αρμόδια αρχή. Ενόψει της αρχής της προστασίας του συμφέροντος του παιδιού, στην προκειμένη περίπτωση φρονώ ότι μόνον η ύπαρξη εξαιρετικά σοβαρών λόγων θα μπορούσε να δικαιολογήσει την άρνηση της εγκρίσεως κατά το άρθρο 56 του κανονισμού 2201/2003.

3. Λοιπές απαιτήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας εγκρίσεως

49. Σε σημείο της περί παραπομπής διατάξεώς του, το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται και στο ζήτημα των πληροφοριών που οφείλει να παράσχει το αιτούν δικαστήριο προς την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής προκειμένου η τελευταία να είναι σε θέση να αποφανθεί για την έγκριση. Αναφορά στις απαιτήσεις που τίθενται στο πλαίσιο της διαδικασίας εγκρίσεως έκαναν στις παρατηρήσεις τους και ορισμένοι από τους μετέχοντες στην παρούσα διαδικασία.

50. Συναφώς πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά το άρθρο 56, παράγραφος 3, του κανονισμού, η διαδικασία εγκρίσεως διέπεται από το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Ωστόσο, με βάση την αρχή της αποτελεσματικότητας, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να προβλέπουν σαφείς κανόνες και διαδικασίες για την έγκριση κατά το άρθρο 56, προς κατοχύρωση ασφάλειας δικαίου και ταχεία λήψη αποφάσεως. Κατά το άρθρο 53, εάν κοινοποίηση απευθυνθεί σε αναρμόδια κεντρική αρχή, αυτή υποχρεούται να τη διαβιβάσει στην αρμόδια αρχή. Ως εκ τούτου συνιστά παραβίαση του κανονισμού το να ανακοινώνει μια κεντρική αρχή στο δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, το οποίο ζητεί έγκριση, απλώς ότι δεν είναι αρμόδια, χωρίς να κατονομάζει την πράγματι αρμόδια αρχή. Πράγματι, κάθε καθυστέρηση ή ασάφεια κατά την αναζήτηση της αρμόδιας αρχής καθυστερεί χωρίς λόγο την έκδοση της αποφάσεως για την τοποθέτηση και συνεπώς είναι αντίθετη προς το συμφέρον του παιδιού, το οποίο θέλει να διασφαλίσει ο κανονισμός.

51. Στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας δεν χρειάζεται κατά τη γνώμη μου να τύχει περαιτέρω εξετάσεως το ζήτημα αν από το δίκαιο της Ενώσεως απορρέουν και άλλες απαιτήσεις σχετικά με τη διαδικασία εγκρίσεως, όπως για παράδειγμα σε σχέση με τα προσκομιστέα έγγραφα. Ειδικότερα δεν προκύπτει από κανένα σημείο ότι αυτά τα ζητήματα τέθηκαν στο πλαίσιο της κύριας δίκης. Με βάση τα λοιπά στοιχεία που περιέχονται στη διάταξη περί παραπομπής, αμφιβολίες διατυπώθηκαν μόνον ως προς το αν ένας ιδιωτικός οργανισμός μπορεί να αποτελεί αρμόδια αρχή κατά την έννοια του άρθρου 56, παράγραφος 2, του κανονισμού. Ιδίως στο πλαίσιο επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας, στην οποία η δυνατότητα συμμετοχής των κρατών μελών περιορίζεται στην επ' ακροατηρίου συζήτηση³¹, το Δικαστήριο θα πρέπει να είναι προσεκτικό κατά την εκτίμηση της λυσιτέλειας των προδικαστικών ερωτημάτων.

52. Επίσης δεν χρήζει αποσαφηνίσεως στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας το πότε κατά το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 56, παράγραφος 1, δεν υπάρχει υποχρέωση προηγούμενης εγκρίσεως κατά το άρθρο 56, παράγραφος 2. Κατά το άρθρο 56, παράγραφος 1, η διαδικασία *διαβουλεύσεως* δεν είναι υποχρεωτική όταν στο κράτος μέλος στο οποίο πρόκειται να γίνει η τοποθέτηση δεν προβλέπεται για παρόμοιες εσωτερικές περιπτώσεις η παρέμβαση δημόσιας αρχής. Το άρθρο 56,

30 — Βλ., συναφώς, απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, C-296/10, Purrucker (Συλλογή 2010, σ. I-7353, σκέψεις 82 και 86).

31 — Με εξαίρεση το κράτος μέλος του οποίου το δικαστήριο υποβάλλει την αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως.

παράγραφος 2, δεν προβλέπει αντίστοιχη εξαίρεση από την υποχρέωση *εγκρίσεως*. Από το γράμμα του κανονισμού δεν προκύπτει με σαφήνεια αν, ιδίως στις περιπτώσεις που αφορούν την τοποθέτηση παιδιού σε ίδρυμα, υπάρχει υποχρέωση *εγκρίσεως* όταν στο κράτος μέλος στο οποίο πρόκειται να γίνει η τοποθέτηση δεν προβλέπεται για παρόμοιες εσωτερικές περιπτώσεις η παρέμβαση δημόσιας αρχής, ή αν αυτή παύει να υφίσταται αντίστοιχα με ό,τι συμβαίνει κατά την παράγραφο 1 σε σχέση με την υποχρέωση *διαβουλεύσεως*. Πάντως όσον αφορά την τοποθέτηση σε ίδρυμα φρονώ ότι στο μέτρο που αυτή προβλέπεται κατά το δίκαιο κάποιου κράτους μέλους να γίνεται χωρίς παρέμβαση δημόσιας αρχής δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι δεν απαιτείται έγκριση. Την άποψη αυτή φαίνεται να υιοθετεί και ο κανονισμός καθόσον σε διαφορετική περίπτωση θα προέβλεπε έστω υποχρέωση προς ενημέρωση της αρμόδιας αρχής, όπως προβλέπει στην παράγραφο 4 για τις περιπτώσεις τοποθετήσεως σε ανάδοχη οικογένεια.

53. Σε κάθε περίπτωση, όπως προκύπτει από την απάντηση του Ηνωμένου Βασιλείου σε σχετική ερώτηση και όπως ήταν εύλογο να συμβαίνει σε σχέση με την τοποθέτηση σε κλειστό ίδρυμα, σε παρόμοιες με την υπό κρίση εσωτερικές περιπτώσεις τοποθετήσεως απαιτείται κατά το δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου η παρέμβαση αρμόδιας αρχής, ιδίως δε δικαστικής.

4. Ενδιάμεσο συμπέρασμα

54. Επομένως, στο υποβληθέν δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η έγκριση κατά την έννοια του άρθρου 56, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 παρέχεται από δημόσια αρχή πριν από τη λήψη της αποφάσεως για την τοποθέτηση. Δεν αρκεί η έγκριση που έχει παρασχεθεί μόνο από το ίδρυμα στο οποίο πρόκειται να τοποθετηθεί το παιδί. Σε περίπτωση που αποδειχθεί εκ των υστέρων ότι, παρά τις προσπάθειές του, το δικαστήριο που αποφασίζει για την τοποθέτηση δεν έλαβε έγκριση από την αρμόδια αρχή και η παράλειψη αυτή οφείλεται σε ασαφείς ή ανεπαρκείς δηλώσεις της κεντρικής αρχής, η έγκριση μπορεί να δοθεί εκ των υστέρων χωρίς να απαιτείται νέα απόφαση για την τοποθέτηση.

Γ — Επί του τρίτου και του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος

55. Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί αν απόφαση η οποία διατάσσει την τοποθέτηση παιδιού, παρά τη θέλησή του, σε κλειστό ίδρυμα άλλου κράτους μέλους, πρέπει να κηρυχθεί εκτελεστή στο κράτος μέλος υποδοχής πριν λάβει χώρα η τοποθέτηση. Το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα αφορά τα έννομα αποτελέσματα που αναπτύσσει μια τέτοια απόφαση για τοποθέτηση στο κράτος μέλος υποδοχής πριν κηρυχθεί εκτελεστή.

1. Παραδεκτό των προδικαστικών ερωτημάτων

56. Όπως προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής, η S. C. είχε ήδη τοποθετηθεί σε κλειστό ίδρυμα στην Αγγλία μολονότι η απόφαση για την τοποθέτηση δεν είχε κηρυχθεί εκτελεστή εκεί. Δεδομένου ότι η τοποθέτηση έχει ήδη πραγματοποιηθεί, στην κύρια δίκη είναι καταρχήν αδιάφορο αν η τοποθέτηση προϋποθέτει να έχει κηρυχθεί εκτελεστή η σχετική απόφαση. Επίσης, από στοιχεία που παρέθεσε το Ηνωμένο Βασίλειο στο πλαίσιο της ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασίας προέκυψε ότι ήδη, στις 8 Μαρτίου 2012, μετά από αίτηση του ΗSE η ιρλανδική απόφαση για την τοποθέτηση εγγράφηκε προς εκτέλεση και ως εκ τούτου κηρύχθηκε εκτελεστή στην Αγγλία. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να θέσει υπό αμφισβήτηση τη λυσιτέλεια και συνεπώς το παραδεκτό των δύο ερωτημάτων.

57. Ωστόσο, δεν έχει παρέλθει ακόμη η προθεσμία ασκήσεως ενδίκου μέσου κατά της κηρύξεως της εκτελεστότητας. Όσο αυτή διαρκεί, το τέταρτο ερώτημα παραμένει λυσιτελές. Καθόσον το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι διατάσσει την τοποθέτηση προσωρινά, για διάστημα τεσσάρων κάθε φορά εβδομάδων, το ζήτημα των εννόμων αποτελεσμάτων μιας τέτοιας απόφασης θα εξακολουθήσει να είναι κρίσιμο για κάθε επόμενη απόφαση που θα εκδοθεί καθ' όλη την διάρκεια της τοποθετήσεως

της S. C. πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκτέλεσως. Ο αιτών δικαστής ενδιαφέρεται στο πλαίσιο αυτό ιδίως για το αν, στην περίπτωση που η S. C. δραπετεύσει από το ίδρυμα, η απόφασή του μπορεί να αποτελέσει, ακόμη και χωρίς να έχει κηρυχθεί εκτελεστή, τη νομική βάση για τη λήψη αναγκαστικών μέτρων για την επιστροφή του παιδιού στο ίδρυμα. Κατά συνέπεια, το ερώτημα αν μια απόφαση για τοποθέτηση όπως αυτή της κύριας δίκης απαιτείται να κηρυχθεί εκτελεστή εξακολουθεί να είναι για το αιτούν δικαστήριο σημαντικό και ως εκ τούτου αφορά τα όρια του παραδεκτού. Το ερώτημα αυτό θα εξεταστεί αμέσως παρακάτω.

2. Απαίτηση για κήρυξη της εκτελεστότητας

58. Το άρθρο 21 του κανονισμού 2201/2003 καθιερώνει την αρχή ότι οι αποφάσεις που εκδίδονται σε κράτος μέλος αναγνωρίζονται στα λοιπά κράτη μέλη αυτομάτως.

59. Η κήρυξη της εκτελεστότητας ρυθμίζεται από το άρθρο 28 του κανονισμού. Κατά το άρθρο αυτό, αποφάσεις που εκδόθηκαν σε κράτος μέλος για την άσκηση της γονικής μέριμνας παιδιού, οι οποίες είναι εκτελεστές σε αυτό το κράτος μέλος και έχουν επιδοθεί, μπορούν να εκτελεστούν σε άλλο κράτος μέλος αφού κηρυχθούν εκτελεστές με αίτηση κάθε ενδιαφερομένου. Κατά το άρθρο 28, παράγραφος 2, του κανονισμού, η κήρυξη της εκτελεστότητας τέτοιων αποφάσεων υποκαθίσταται στο Ηνωμένο Βασίλειο από την εγγραφή προς εκτέλεση στην Αγγλία και στην Ουαλία, στη Σκωτία ή στη Βόρειο Ιρλανδία, αναλόγως με τον τόπο εκτέλεσως της εκάστοτε απόφασης. Από αυτό δεν προκύπτει ουσιαστική διαφορά σε σχέση με την κήρυξη της εκτελεστότητας.

60. Όπως εξήγησα προηγουμένως, οι αποφάσεις που διατάσσουν την τοποθέτηση σε κλειστό ίδρυμα αποτελούν αποφάσεις σχετικές με τη γονική μέριμνα. Το γεγονός αυτό δεν επηρεάζεται καν από τον προσωρινό χαρακτήρα της υπό κρίση απόφασης για την τοποθέτηση του παιδιού³². Η απόφαση είναι επίσης εκτελεστή υπό την έννοια ότι το περιεχόμενό της επιδέχεται εκτέλεσως³³. Πράγματι, με την απόφασή του αυτή ο αιτών δικαστής διέταξε την τοποθέτηση της S. C. σε κλειστό ιδιωτικό ίδρυμα³⁴.

61. Η διαδικασία κηρύξεως της εκτελεστότητας καθιστά δυνατή την αναγκαστική εκτέλεση βάσει αλλοδαπών εκτελεστών τίτλων³⁵. Συνεπώς, σε σχέση με την απλή αυτόματη αναγνώριση, η κήρυξη της εκτελεστότητας ή, άλλως, η εγγραφή προς εκτέλεση κατά το άρθρο 21 του κανονισμού απαιτείται στις περιπτώσεις που η απόφαση *πρέπει να εκτελεστεί*. Εκτέλεση σημαίνει ότι η συμμόρφωση με την απόφαση *επιβάλλεται με κρατικό εξαναγκασμό*.

62. Στην κύρια δίκη το παιδί αντιτίθεται στη δικαστική απόφαση με την οποία διατάσσεται η τοποθέτησή του σε κλειστό ίδρυμα. Για την πραγματοποίηση της τοποθετήσεως θα χρειαστούν πράξεις εκτέλεσως. Αυτό επιβεβαιώνουν οι πραγματικές συνθήκες της μεταφοράς της S. C. από την Ιρλανδία στο αγγλικό ίδρυμα: η S. C. μετέβη στο Λονδίνο αεροπορικώς συνοδεία υπαλλήλων της δημόσιας αρχής και της ιρλανδικής αστυνομίας, ενώ από εκεί την παρέλαβαν υπάλληλοι της βρετανικής αστυνομίας οι οποίοι φρόντισαν να μεταφερθεί στο ίδρυμα από ιδιωτική επιχείρηση. Έκτοτε κρατείται στο ίδρυμα παρά τη θέλησή της.

32 — Βλ. και τις προτάσεις της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston της 20ής Μαΐου 2010 στην υπόθεση Purrucker (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 30, σημεία 132 επ.).

33 — Στη θεωρία υποστηρίζεται η άποψη ότι μπορούν κατά περίπτωση να κηρυχθούν εκτελεστές αποφάσεις για την άσκηση της γονικής μέριμνας ακόμη και αν το περιεχόμενό τους δεν είναι επιδικτικό εκτέλεσως, προκειμένου να αποτρέπονται πράξεις αυτοδικίας για την εκτέλεση αποφάσεων αναθέσεως της γονικής μέριμνας διά της μεταφοράς του παιδιού σε άλλο κράτος μέλος χωρίς η σχετική απόφαση να έχει κηρυχθεί εκτελεστή· βλ. Rauscher, Th., σε Rauscher Th. (επιμέλεια), *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht, Kommentar Brüssel IIa-VO*, Μόναχο 2010, άρθρο 28, σημείο 8.

34 — Κατά το λεκτικό της απόφασης, διατάσσει «that S. C., a Minor, be detained in the custody of the Director of [...]».

35 — Σε σχέση με την σύμβαση των Βρυξελλών, βλ. την απόφαση της 29ης Απριλίου 1999, C-267/97, *Coursier* (Συλλογή 1999, σ. I-2543, σκέψη 28).

63. Το αιτούν δικαστήριο τονίζει επίσης ότι, σε περίπτωση που η S. C. δραπετεύσει από το κλειστό ίδρυμα, θα χρειασθεί η συνδρομή των αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου προκειμένου να επιστρέψει στο ίδρυμα παρά τη θέλησή της και με χρήση εξαναγκασμού για λόγους προστασίας της. Το αιτούν δικαστήριο αναφέρει στο πλαίσιο αυτό ότι, καθόσον κρίνεται σκόπιμο από παιδαγωγικής απόψεως, η S. C. θα πρέπει να συμμετέχει σε εκδρομές του ιδρύματος. Η συμμετοχή στις εκδρομές αυτές είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία του προγράμματος παρά τον αυξημένο κίνδυνο αποδράσεως.

64. Όλα τα ανωτέρω στερητικά ή περιοριστικά της ελευθερίας μέτρα συνιστούν άμεσο εξαναγκασμό για την εφαρμογή της αποφάσεως για την τοποθέτηση.

65. Εντούτοις δεν αποκλείεται σε ορισμένες έννομες τάξεις τα μέτρα αυτά να μην αποτελούν κλασικά μέτρα εκτέλεσεως του αστικού δικονομικού δικαίου. Εφόσον όμως το Δικαστήριο αποδέχεται, κατά τη σχετική ερμηνεία, ότι το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού έχει ευρύ χαρακτήρα και περιλαμβάνει και μέτρα δημοσίου δικαίου³⁶, θα πρέπει να αντιλαμβάνεται ευρέως και τον ορισμό των πράξεων εκτέλεσεως ως προϋπόθεση για την αναγκαιότητα κηρύξεως της εκτελεστότητας. Δεν είναι εξάλλου αντίθετη προς τον αυτοτελή ορισμό της έννοιας της εκτέλεσεως στο δίκαιο της Ένωσης ούτε η διάταξη του άρθρου 47, παράγραφος 1, του κανονισμού, η οποία ορίζει ότι η διαδικασία εκτέλεσεως διέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσεως. Τούτο συμβαίνει διότι στην περίπτωση αυτή δεν πρόκειται για ζητήματα της διαδικασίας εκτέλεσεως αλλά για τον καθορισμό των γεγονότων που απαιτεί μια διαδικασία κηρύξεως της εκτελεστότητας. Οι σχετικοί κανόνες πρέπει να ισχύουν ομοιόμορφα σε ολόκληρη την Ένωση.

66. Υπό την έννοια αυτή, εκτέλεση είναι η κάθε μορφής αναγκαστική, απευθείας από τα κρατικά όργανα ή από εξουσιοδοτημένα προς τούτο όργανα, εκτέλεση μιας αποφάσεως για τη γονική μέριμνα.

67. Με βάση τους παραπάνω συλλογισμούς, κήρυξη της εκτελεστότητας απαιτείται καταρχήν και για την αναγκαστική εκτέλεση μιας αποφάσεως απέναντι σε ένα παιδί, του οποίου την τοποθέτηση σε κλειστό ίδρυμα διατάσσει η απόφαση αυτή.

68. Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο και όλοι οι διάδικοι της κύριας δίκης εκφράζουν ανησυχίες για την καθυστέρηση που συνεπάγεται η διεξαγωγή διαδικασίας εκτέλεσεως. Επισημαίνουν το γεγονός ότι πρόκειται για περίπτωση ιδιαιτέρως επείγουσα. Όπως υποστηρίζουν, λόγω της ελλείψεως εναλλακτικών λύσεων τοποθετήσεως στην Ιρλανδία μοναδική λύση ήταν η τοποθέτηση στην Αγγλία, η οποία λόγω του άμεσου κινδύνου αυτοτραυματισμού δεν μπορούσε να αναβληθεί περισσότερο. Τα επιχειρήματά τους έχουν ως εκ τούτου την έννοια ότι, λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της περιπτώσεως και προκειμένου να διασφαλισθεί το συμφέρον του παιδιού, η κήρυξη της εκτελεστότητας δεν θα πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για την τοποθέτηση του παιδιού στην αλλοδαπή. Αν ήθελε θεωρηθεί ότι απαιτείται κήρυξη της εκτελεστότητας, τότε τίθεται εν αμφιβόλω η αποτελεσματικότητα της διασυνοριακής τοποθετήσεως.

69. Τα περιγραφόμενα από το αιτούν δικαστήριο πρακτικά προβλήματα στην υλοποίηση μιας τέτοιου είδους επείγουσας διασυνοριακής τοποθετήσεως παιδιού υφίστανται πράγματι. Για τον λόγο αυτό αντιλαμβάνομαι τις επιφυλάξεις των μετεχόντων στη διαδικασία. Και είναι αναμενόμενο οι περιπτώσεις διασυνοριακής τοποθετήσεως παιδιών να έχουν συχνά ιδιαιτέρως επείγοντα χαρακτηριστικά.

36 — Αποφάσεις C και A (προπαρατεθείσες στην υποσημείωση 6).

70. Το άρθρο 31, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003 προβλέπει ότι η απόφαση για την κήρυξη της εκτελεστότητας εκδίδεται σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ερωτηθείσα σχετικά, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου δήλωσε ότι τέτοια απόφαση μπορεί να εκδοθεί σε λιγότερο από μία εβδομάδα. Ωστόσο, κατά το άρθρο 33, παράγραφος 5, η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής κατά της αποφάσεως που εκδίδεται σχετικά με την κήρυξη της εκτελεστότητας είναι κατά περίπτωση ένας ή δύο μήνες.

71. Η ύπαρξη λόγων που καθιστούν μια περίπτωση ιδιαίτερα επείγουσα δεν αρκεί από μόνη της ώστε να δικαιολογηθεί η λήψη μέτρων εκτελέσεως σε άλλο κράτος μέλος βάσει αποφάσεως που διατάσσει την τοποθέτηση σε κλειστό ίδρυμα, χωρίς η απόφαση αυτή να έχει κηρυχθεί προηγουμένως εκτελεστή.

72. Για να ανταποκριθεί στον επείγοντα χαρακτήρα ορισμένων περιπτώσεων, ο κανονισμός 2201/2003 προβλέπει δύο είδη αποφάσεων η εφαρμογή των οποίων δεν προϋποθέτει να κηρυχθούν προηγουμένως εκτελεστές, ήτοι, αφενός, για τις αποφάσεις που αφορούν το δικαίωμα επικοινωνίας³⁷ και, αφετέρου, για εκείνες που αφορούν την επιστροφή απαχθέντος παιδιού³⁸. Η κήρυξη της εκτελεστότητας υποκαθίσταται τρόπον τινά από ένα πιστοποιητικό το οποίο στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να συνοδεύει την απόφαση προκειμένου να μην απαιτείται διαδικασία κηρύξεως της εκτελεστότητας. Στο εν λόγω πιστοποιητικό, το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση βεβαιώνει ότι τηρήθηκαν ορισμένες απαιτήσεις που προβλέπει ο κανονισμός, όπως είναι ιδίως η ακρόαση του παιδιού.

73. Από το ότι κατά τα ανωτέρω δεν απαιτείται κήρυξη της εκτελεστότητας των συγκεκριμένων αποφάσεων συνάγεται ωστόσο εξ αντιδιαστολής, ότι όταν πρόκειται για άλλες αποφάσεις που αφορούν τη γονική μέριμνα απαιτείται η κήρυξη της εκτελεστότητας ακόμη και αν πρόκειται για επείγουσες περιπτώσεις. Αν για λόγους επείγοντος αυτή παρακαμπτόταν, δεν θα υπήρχε στις περιπτώσεις αυτές ούτε καν το προβλεπόμενο ως υποκατάστατο πιστοποιητικό του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση.

74. Εξάλλου, κατά την εκτέλεση αποφάσεως σε άλλο κράτος μέλος χωρίς προηγούμενη κήρυξη της εκτελεστότητάς της θα προέκυπταν επίσης σημαντικά πρακτικά προβλήματα. Τα όργανα της αναγκαστικής εκτελέσεως του εκάστοτε κράτους είναι σχεδόν απίθανο να μπορούν να αξιολογήσουν μια προσκομισθείσα σε αυτά αλλοδαπή απόφαση και ιδίως να ελέγξουν τις προϋποθέσεις της εκτελεστότητας της αποφάσεως και να συμπεράνουν από αυτή το είδος και την έκταση της εκτελέσεως στην οποία καλούνται να προβούν. Άλλωστε, ένας από τους λόγους για τους οποίους ο κανονισμός προβλέπει τη διαδικασία κηρύξεως της εκτελεστότητας είναι ακριβώς η εξάλειψη τέτοιων περιπτώσεων αβεβαιότητας δικαίου. Στην υπόθεση της κύριας δίκης, οι συγκεκριμένες πρακτικές διαδικασίες που συνεπάγεται η εκτέλεση χωρίς προηγούμενη κήρυξη της εκτελεστότητας μπορεί να μην είναι τόσο προφανείς λόγω της ομοιότητας των δύο εμπλεκόμενων έννομων τάξεων και της χρησιμοποίησεως της ίδιας γλώσσας. Όμως το ίδιο ακριβώς ζήτημα σχετικά με το απαιτούμενο της κηρύξεως της εκτελεστότητας μπορεί να τεθεί και σε περιπτώσεις στις οποίες τα όργανα της αναγκαστικής εκτελέσεως θα βρεθούν αντιμέτωπα με εκτελεστούς τίτλους οι οποίοι θα τους φαίνονται παντελώς ξένοι.

75. Ως εκ τούτου, οι λόγοι που συνδέονται με τον επείγοντα χαρακτήρα μιας περιπτώσεως δεν μπορούν να δικαιολογήσουν την εξαίρεση από την επιταγή της κηρύξεως της εκτελεστότητας.

37 — Άρθρο 40, παράγραφος 1, στοιχείο α', και άρθρο 41 του κανονισμού.

38 — Άρθρο 40, παράγραφος 1, στοιχείο β', και άρθρο 42 του κανονισμού.

76. Ο επίτροπος της S. C. παραθέτει ένα ακόμη επιχείρημα κατά της απαιτήσεως κήρυξης της εκτελεστότητας της επίμαχης αποφάσεως. Κατά την άποψή του, ο κανονισμός δεν περιέχει γενικό κανόνα κατά τον οποίο για τη λήψη αναγκαστικών μέτρων εις βάρος παιδιών απαιτείται κήρυξη της εκτελεστότητας, αλλά αυτή απαιτείται μόνο για την αναγκαστική εκτέλεση μιας αποφάσεως σε βάρος ενήλικων ατόμων. Στην κύρια δίκη όμως είναι σύμφωνες με την τοποθέτηση τόσο η HSE όσο και η μετέχουσα μητέρα της S. C. Παρόμοια επιχειρήματα προέβαλε στην επ' ακροατηρίου συζήτηση και η Γερμανική Κυβέρνηση, η οποία υποστήριξε ότι τα μέτρα που λαμβάνονται για την υλοποίηση μιας αποφάσεως παρά τη θέληση ενός παιδιού δεν συνιστούν καν εκτέλεση.

77. Ασφαλώς, η κλασική περίπτωση στην οποία ανατρέχει η σκέψη όταν γίνεται λόγος για την εκτέλεση αποφάσεων για τη γονική μέριμνα είναι εκείνη στην οποία ο ένας γονέας επιχειρεί να εκτελέσει απόφαση κατά του άλλου γονέα. Όμως το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού καλύπτει και τις αποφάσεις για την τοποθέτηση παιδιών. Από κανένα σημείο του κανονισμού δεν προκύπτει ότι οι αποφάσεις αυτές, όταν πρέπει να εκτελεστούν παρά τη θέληση του ίδιου του παιδιού, εξαιρούνται από την απαίτηση για κήρυξη της εκτελεστότητας.

78. Βεβαίως, το αιτούν δικαστήριο κατονομάζει ως καθών η εκτέλεση στο πιστοποιητικό που εξέδωσε κατά το άρθρο 39 του κανονισμού την κεντρική αρχή και το Peterborough City Council. Κατά συνέπεια, ο επίτροπος της S. C. υποστηρίζει ότι η απόφαση δεν υποχρεώνει το παιδί για πράξη ή παράλειψη αλλά απευθύνεται μάλλον στο ίδρυμα το οποίο θα πρέπει να προβεί στην τοποθέτηση. Πάντως, η απόφαση για την τοποθέτηση επιβάλλει στην S. C. να ανεχτεί την μεταφορά της στο ίδρυμα και την διαμονή σε αυτό.

79. Η αναγκαστική εκτέλεση αποφάσεως για την τοποθέτηση σε κλειστό ίδρυμα θίγει εξάλλου και το θεμελιώδες δικαίωμα στην ελευθερία του προσώπου του οποίου διατάσσεται η τοποθέτηση σε ίδρυμα, η οποία, κατά το άρθρο 6 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανήκει σε «κάθε πρόσωπο» και συνεπώς και στους ανήλικους³⁹. Η άποψη ότι η αναγκαστική εκτέλεση κατά παιδιού δεν προϋποθέτει κήρυξη της εκτελεστότητας θα σήμαινε τελικά ότι οι πράξεις εκτελέσεως κατά παιδιών δεν απαιτείται να στηρίζονται στην εν γένει προβλεπόμενη στην εκτέλεση νομική βάση που δικαιολογεί την επέμβαση στην ελευθερία του προσώπου, υπό τη μορφή αποφάσεως για την κήρυξη της εκτελεστότητας με την οποία αλλοδαπή απόφαση εντάσσεται στην έννομη τάξη του κράτους μέλους εκτέλεσεως. Με τον τρόπο αυτό, το παιδί θα αντιμετωπιζόταν απλώς ως αντικείμενο κρατικού εξαναγκασμού.

80. Μια τέτοια άποψη δεν συνάδει με τα θεμελιώδη δικαιώματα των παιδιών. Όπως προκύπτει όμως από την τριακοστή τρίτη αιτιολογική σκέψη του, ο κανονισμός 2201/2003 αναγνωρίζει τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που προασπίζει ο Χάρτης, μεριμνώντας ειδικότερα για τον σεβασμό των εξαγγελόμενων στο άρθρο 24 αυτού θεμελιωδών δικαιωμάτων του παιδιού⁴⁰.

81. Η τοποθέτηση σε ίδρυμα υπό συνθήκες εγκλεισμού, όπως διατάσσεται στην υπό κρίση απόφαση για τη γονική μέριμνα, και η αναγκαστική εκτέλεση αυτής αποτελούν ιδιαίτερα σοβαρό περιορισμό των δικαιωμάτων του παιδιού. Αν γινόταν δεκτό ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν απαιτείται κήρυξη της εκτελεστότητας, τα αναγκαστικά μέτρα για την εκτέλεση της αποφάσεως για την τοποθέτηση θα στηρίζονταν αποκλειστικά στο αναγνωριστικό αποτέλεσμα της αποφάσεως κατά το άρθρο 21 του κανονισμού. Επιπλέον, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, ένα τέτοιο ενδεχόμενο θα ανάγκαζε το παιδί ή τον επίτροπό του να ζητήσουν κατά το άρθρο 21, παράγραφος 3, την έκδοση αποφάσεως για τη μη αναγνώριση της αποφάσεως προκειμένου να εξαλείψουν τη νομική βάση για την επιχείρηση πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσεως. Υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες, αυτό δεν θα ήταν προς το συμφέρον του παιδιού.

39 — Για τους ανήλικους ως φορείς θεμελιωδών δικαιωμάτων όσον αφορά το δικαίωμα στην ελευθερία κατά την ΕΣΔΑ, βλ. την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 28ης Νοεμβρίου 1988, σειρά Α αριθ. 144, § 58.

40 — Απόφαση της 23ης Δεκεμβρίου 2009, C-403/09 PPU, *Detiček* (Συλλογή 2009, σ. I-12193, σκέψεις 53 έως 55).

82. Τέλος, και στο άρθρο 20 της Συμβάσεως των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού τονίζεται ότι κάθε παιδί που στερείται προσωρινά ή οριστικά το οικογενειακό του περιβάλλον δικαιούται ειδική προστασία και βοήθεια εκ μέρους του κράτους.

83. Στη διαδικασία κηρύξεως της εκτελεστότητας το δικαστήριο ελέγχει αυτεπαγγέλτως στο πλαίσιο της εξετάσεως για τη χορήγηση του «exequatur» την τυχόν συνδρομή λόγου μη αναγνώρισεως από τους προβλεπόμενους στο άρθρο 23 του κανονισμού. Μεταξύ των λόγων αυτών συγκαταλέγονται, εκτός από τη μη τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 56, ιδίως οι λόγοι δημοσίας τάξεως κατά το άρθρο 23, στοιχείο α', όπου γίνεται ρητή αναφορά στο συμφέρον του παιδιού. Ιδιαίτερα σημαντικό λόγο για την μη αναγνώριση αποτελεί επίσης η μη παροχή στο παιδί δυνατότητας ακροάσεως κατά το άρθρο 23, στοιχείο β'.

84. Με την έκδοση του κανονισμού 2201/2003 τα κράτη μέλη συμφώνησαν σε ορισμένους ενιαίους διαδικαστικούς κανόνες, όπως για παράδειγμα τη διατήρηση της υποχρέωσης κηρύξεως της εκτελεστότητας. Οι κανόνες αυτοί σκοπούν, μεταξύ άλλων, την προστασία των μερών. Θα ήταν αντίθετο προς το πνεύμα του κανονισμού αν από τους δικονομικούς αυτούς κανόνες εξαιρούνταν, λόγω της ανηλικότητάς τους, οι ανήλικοι κατά των οποίων έχει εκδοθεί απόφαση διατάσσουσα την τοποθέτησή τους σε κλειστό ίδρυμα.

85. Η διαδικασία εγκρίσεως κατά το άρθρο 56, παράγραφος 2, του κανονισμού δεν μπορεί να υποκαταστήσει την κήρυξη της εκτελεστότητας. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει καταρχάς από τη συστηματική θέση του άρθρου 56 του κανονισμού, το οποίο εντάσσεται στο κεφάλαιο για τη συνεργασία μεταξύ των κεντρικών αρχών και όχι στο κεφάλαιο για την αναγνώριση και την εκτέλεση. Οι δύο διαδικασίες εξυπηρετούν εξάλλου διαφορετικούς σκοπούς. Όπως εξήγησα σε προηγούμενο σημείο, η έγκριση έχει ως σκοπό τη διευθέτηση, πριν από την έκδοση της αποφάσεως για την τοποθέτηση, τυχόν διοικητικών προβλημάτων που θα μπορούσαν να αποτελέσουν εμπόδια στη διασυνοριακή τοποθέτηση. Αντιθέτως, η κήρυξη της εκτελεστότητας έχει ως σκοπό να καταστήσει δυνατή την αναγκαστική εκτέλεση με βάση την απόφαση για την τοποθέτηση. Ο κανονισμός δεν περιέχει συγκεκριμένα στοιχεία για τη διαμόρφωση της διαδικασίας εγκρίσεως αλλά ορίζει στο άρθρο 56, παράγραφος 3, ότι αυτή διέπεται από το εθνικό δίκαιο. Για τον λόγο αυτόν η έγκριση δεν μπορεί να αποτελεί επαρκές υποκατάστατο της διαδικασίας κηρύξεως της εκτελεστότητας, την οποία ο κανονισμός ρυθμίζει λεπτομερώς.

86. Ως εκ τούτου, η απόφαση για την τοποθέτηση παιδιού πρέπει να κηρύσσεται εκτελεστή ακόμη και όταν πρόκειται να εκτελεστεί εναντίον του.

3. Ενδιάμεσο συμπέρασμα

87. Στο τρίτο και στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι μια απόφαση για τοποθέτηση παιδιού σε κλειστό ίδρυμα πρέπει να κηρυχθεί εκτελεστή κατά το άρθρο 28 του κανονισμού 2201/2003 αν πρόκειται να ληφθούν βάσει αυτής αναγκαστικά μέτρα για την εκτέλεσή της σε άλλο κράτος μέλος.

4. Εκτιμήσεις για τον εξαιρετικά επείγοντα χαρακτήρα

88. Στην προκειμένη περίπτωση, η κατάσταση διακρινόταν από τον εξαιρετικά επείγοντα χαρακτήρα της λόγω της επαπειλούμενης αυτοδιακινδυνεύσεως του παιδιού και της ελλείψεως κατάλληλων εναλλακτικών λύσεων για την τοποθέτησή του στο εσωτερικό της χώρας. Για τον λόγο αυτόν θα ήθελα στη συνέχεια να προβώ σε ορισμένες σύντομες παρατηρήσεις σχετικά με το ζήτημα που συζητήθηκε στην επ' ακροατηρίου συζήτηση και αφορά τις δυνατότητες που θα μπορούσαν να υπάρχουν προκειμένου σε περιπτώσεις ιδιαίτερα επείγουσας διασυνοριακής τοποθετήσεως να διασφαλίζονται πρακτικά αποτελέσματα.

89. Μία δυνατότητα θα ήταν να διαταχθούν στην προκειμένη περίπτωση από τα αγγλικά δικαστήρια βάσει του άρθρου 20, παράγραφος 1, του κανονισμού, προσωρινά μέτρα για την εφαρμογή της αποφάσεως για την τοποθέτηση έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία κηρύξεως της εκτελεστότητας. Αυτή τη λύση επέλεξε το αγγλικό High Court.

90. Για την εφαρμογή του άρθρου 20 του κανονισμού 2201/2003 πρέπει να πληρούνται σωρευτικώς τρεις προϋποθέσεις: πρώτον, τα συγκεκριμένα μέτρα πρέπει κατά την παράγραφο 1 να είναι επείγοντα, δεύτερον πρέπει να λαμβάνονται σχετικά με πρόσωπα που βρίσκονται στο κράτος μέλος στο οποίο έχουν την έδρα τους τα δικαστήρια που ζητούν να κάνουν χρήση της νομικής βάσεως του άρθρου 20, και τρίτον πρέπει να έχουν προσωρινό χαρακτήρα κατά την έννοια της παραγράφου 2, δηλαδή να παύουν να ισχύουν μόλις λάβει «μέτρα» το δικαστήριο της κύριας υποθέσεως⁴¹.

91. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι στην παρούσα περίπτωση πληρούται ο όρος του επείγοντος. Επίσης πληρούται και η δεύτερη προϋπόθεση, ήτοι το πρόσωπο βρίσκεται στο κράτος στο οποίο έχει την έδρα του το δικαστήριο. Κατά την άποψή μου, σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις το παιδί θα πρέπει αρχικά να μεταφέρεται στο άλλο κράτος μέλος με εσωτερικά προσωρινά μέτρα εφαρμογής της αποφάσεως για την τοποθέτηση, προκειμένου να δημιουργηθούν εκεί οι προϋποθέσεις για την προσωρινή τοποθέτηση κατά το άρθρο 20 έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας κηρύξεως της εκτελεστότητας. Για να εξασφαλισθεί η απρόσκοπτη εφαρμογή των μέτρων για την προστασία του παιδιού, τα δικαστήρια μπορούν και πρέπει σε μια τέτοια περίπτωση να έρχονται σε επικοινωνία εκ των προτέρων σύμφωνα με το άρθρο 55, στοιχείο γ', του κανονισμού.

92. Οι περισσότεροι μετέχοντες στη διαδικασία αντιτίθενται στην εφαρμογή του άρθρου 20 με το επιχείρημα ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν αποφασίζει ουσιαστικά το δικαστήριο που είναι αρμόδιο κατά τον κανονισμό. Το ίδιο το άρθρο 20, παράγραφος 2, ορίζει ότι τα προσωρινά μέτρα παύουν να ισχύουν μόλις ληφθούν μέτρα από τα δικαστήρια που είναι αρμόδια στην κύρια υπόθεση. Όμως, στην υπό κρίση περίπτωση, το δικαστήριο της κύριας δίκης έχει ήδη εκδώσει απόφαση και το μόνο ζήτημα που τίθεται είναι αν η απόφαση αυτή παράγει ήδη αποτελέσματα.

93. Στην επ' ακροατηρίου συζήτηση συζητήθηκε αν, αντί της εφαρμογής του άρθρου 20 του κανονισμού, η εκτέλεση θα μπορούσε εναλλακτικά να στηριχθεί στην κήρυξη της εκτελεστότητας προτού παρέλθει η προθεσμία για την άσκηση ενδίκων μέσων κατά της αποφάσεως κηρύξεως της εκτελεστότητας ή ολοκληρωθεί η σχετική διαδικασία ενδίκων μέσων. Αυτό θα σήμαινε ότι μόλις το αρμόδιο δικαστήριο κήρυσσε την εκτελεστότητα κατά το άρθρο 31, παράγραφος 1, θα μπορούσαν να στηριχθούν σε αυτή πράξεις αναγκαστικής εκτελέσεως. Η άσκηση ενδίκου μέσου δεν θα είχε ανασταλτικό αποτέλεσμα. Κατά το άρθρο 31, παράγραφος 1, του κανονισμού, το δικαστήριο αποφασίζει για την κήρυξη της εκτελεστότητας σε σύντομο χρονικό διάστημα: όπως αναφέρθηκε, στην Αγγλία αυτό μπορεί να γίνει εντός λίγων ημερών.

94. Από τις νομικές διατάξεις που γνωστοποίησε η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και τη γραπτή απάντηση σε σχετικό ερώτημα του Δικαστηρίου προκύπτει όμως ότι κατά το αγγλικό δίκαιο απαγορεύεται να ληφθούν μέτρα αναγκαστικής εκτελέσεως στηριζόμενα στην αλλοδαπή απόφαση έως την παρέλευση της προθεσμίας που προβλέπει ο κανονισμός για την άσκηση ενδίκων μέσων κατά της κηρύξεως της εκτελεστότητας⁴².

95. Προκύπτει λοιπόν το ζήτημα αν ο κανονισμός απαιτεί, σε περιπτώσεις όπως είναι η παρούσα, να επιτρέπονται υπό ορισμένες συνθήκες οι πράξεις εκτελέσεως ακόμη και αν η κήρυξη της εκτελεστότητας δεν έχει καταστεί τελεσίδικη με βάση το εσωτερικό δίκαιο.

41 — Αποφάσεις A (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6, σκέψη 47), Detiček (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 40, σκέψη 39), και Purrucker (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 30, σκέψη 77).

42 — Βλ. άρθρο 31.17 των Family Procedure Rules 2010.

96. Ο κανονισμός 2201/2003 δεν περιέχει διάταξη αντίστοιχη προς το άρθρο 47 του κανονισμού 44/2001 («κανονισμός Βρυξέλλες Ι») ⁴³. Ο τελευταίος επιτρέπει ρητά τη δυνατότητα προσωρινής εκτελέσεως πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας κηρύξεως της εκτελεστότητας.

97. Εντούτοις, το γράμμα του κανονισμού δεν εμποδίζει ερμηνεία κατά την οποία επιτρέπονται οι πράξεις εκτελέσεως αμέσως μετά την κήρυξη της εκτελεστότητας. Ειδικότερα, το άρθρο 28, παράγραφος 1, του κανονισμού ορίζει ότι οι αποφάσεις για την άσκηση της γονικής μέριμνας είναι εκτελεστές αφού κηρυχθούν εκτελεστές. Με την έκδοση της αποφάσεως του δικαστηρίου κατά το άρθρο 31 ήδη έχει κηρυχθεί η εκτελεστότητα. Το γεγονός αυτό δεν επηρεάζεται κατά το γράμμα του κανονισμού ούτε από την άσκηση προσφυγής κατά της αποφάσεως για την κήρυξη της εκτελεστότητας με βάση το άρθρο 33.

98. Ενόψει του άρθρου 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, κατά την ερμηνεία και εφαρμογή του κανονισμού θα πρέπει πρωταρχικώς να λαμβάνεται υπόψη το συμφέρον του παιδιού. Το συμφέρον του παιδιού μπορεί να επιβάλλει σε περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας διασυνοριακής τοποθετήσεως την εξεύρεση ευέλικτης λύσεως για το διάστημα που διαρκεί η διαδικασία κηρύξεως της εκτελεστότητας και εφόσον διαφορετικά η απόφαση η οποία διατάσσει τη διασυνοριακή τοποθέτηση δεν μπορεί να εκπληρώσει τον σκοπό της λόγω παρελεύσεως του προβλεπόμενου χρόνου.

99. Υπό το πρίσμα της καλύτερης δυνατής προστασίας και διασφάλισης του συμφέροντος του παιδιού, συνηγορεί υπέρ της εκτελέσεως αμέσως μετά την κήρυξη της εκτελεστότητας το γεγονός ότι με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η εφαρμογή της αποφάσεως του κατά το σύστημα του κανονισμού αρμόδιου δικαστηρίου, αντί να καθίσταται αναγκαία η προσφυγή σε επείγοντα μέτρα κάποιου δευτερευόντως μόνο αρμόδιου δικαστηρίου. Ο κανονισμός ορίζει ως πρωταρχικά αρμόδιο δικαστήριο το δικαστήριο του τόπου της συνήθους διαμονής του παιδιού ακριβώς επειδή θεωρεί ότι, λόγω της εγγύτητας προς το παιδί, το δικαστήριο αυτό θα λάβει την πλέον κατάλληλη απόφαση ⁴⁴. Επίσης, με την κήρυξη της εκτελεστότητας θα έχει ήδη κριθεί δικαστικώς ότι επιτρέπεται η εκτέλεση στο κράτος μέλος υποδοχής με βάση τον συγκεκριμένο τίτλο.

100. Η άμεση εφαρμογή της αποφάσεως κατά το χρονικό διάστημα που διαρκεί η διαδικασία προσφυγής του άρθρου 33 της οδηγίας θα μπορούσε να προκαλέσει τετελεσμένα γεγονότα, καθόσον η διαταγή του αρμόδιου δικαστηρίου, τουλάχιστον κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, θα έπρεπε αναποφεύκτως να εφαρμοστεί. Στην παρούσα περίπτωση προέχει προπάντων η προστασία του παιδιού. Πράγματι, αν δεν γινόταν τοποθέτηση του παιδιού σε ίδρυμα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προσφυγής, θα υπήρχε ο κίνδυνος δημιουργίας τετελεσμένων με πολύ σοβαρότερες συνέπειες, όπως την πρόκληση βλάβης της υγείας ή ακόμη και απώλειας της ζωής του παιδιού. Λαμβανομένου υπόψη αυτού του κινδύνου το αρμόδιο δικαστήριο διέταξε την τοποθέτηση ως το πλέον ενδεδειγμένο μέτρο σταθμίζοντας όλα τα σχετικά δεδομένα. Εάν γινόταν δεκτό ότι το αρμόδιο δικαστήριο του κράτους μέλους υποδοχής μπορούσε να προβεί εκ νέου σε αυτή τη στάθμιση στο πλαίσιο της λήψεως επειγόντων μέτρων για το χρονικό διάστημα που διαρκεί η διαδικασία προσφυγής, τούτο θα ερχόταν σε αντίθεση προς το σύστημα διεθνούς δικαιοδοσίας που θεσπίζει ο κανονισμός και προς την αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

101. Προκρίνω τη συγκεκριμένη λύση με την οποία, σε περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας διασυνοριακής τοποθετήσεως, όπου ο χαρακτήρας του επείγοντος προκύπτει από την ίδια την απόφαση, η απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου εφαρμόζεται ήδη πριν από την τελεσιδικία της αποφάσεως που κηρύσσει την εκτελεστότητα.

43 — Κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1).

44 — Η εκχώρηση του δικαιώματος ασκήσεως της διεθνούς δικαιοδοσίας στα αγγλικά δικαστήρια με βάση το άρθρο 15 του κανονισμού λόγω γεγονότος ότι η μητέρα της S. C. ζει στο Λονδίνο δεν ενδείκνυται, δεδομένου ότι δεν μπορεί εξ αυτού και μόνον του λόγου να υποστηριχθεί ότι τα αγγλικά δικαστήρια θα μπορούσαν να κρίνουν καλύτερα την παρούσα υπόθεση.

102. Αν αντιθέτως ήθελε θεωρηθεί ορθή η άποψη ότι κατά το χρονικό διάστημα έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιτρέπονται μόνο μέτρα των δικαστηρίων του κράτους μέλους υποδοχής κατά το άρθρο 20 του κανονισμού, τότε τα ασφαλιστικά μέτρα που λαμβάνονται για το διάστημα έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας κηρύξεως της εκτελεστότητας θα πρέπει επί της ουσίας να υλοποιούν στο μέτρο του δυνατού την απόφαση του αρμοδίου δικαστηρίου.

103. Τα προσωρινά ή ασφαλιστικά μέτρα είναι αυτά που προβλέπονται από το δίκαιο του κράτους μέλους αυτού. Στο πλαίσιο αυτό, στον εθνικό νομοθέτη απόκειται να διατυπώσει τα μέτρα που οφείλουν να λαμβάνουν οι εθνικές αρχές, προκειμένου να προστατεύουν το ύψιστο συμφέρον του παιδιού, καθώς και να καθορίσει τις δικονομικές λεπτομέρειες της εκτελέσεώς τους⁴⁵.

104. Σε περιπτώσεις όπως η παρούσα, όπου το ζητούμενο είναι η κάλυψη της μεταβατικής περιόδου έως την τελεσιδικία της αποφάσεως κηρύξεως της εκτελεστότητας, τα δικαστήρια του κράτους μέλους υποδοχής θα έπρεπε ωστόσο να κάνουν την ευρύτερη δυνατή χρήση των δυνατοτήτων που τους παρέχει η νομοθεσία της χώρας τους προκειμένου, διά των επειγόντων μέτρων που θα λάβουν, να εφαρμοσθεί κατ' ουσίαν η απόφαση του αρμοδίου δικαστηρίου. Η σχετική υποχρέωση προκύπτει και από το αναγνωριστικό αποτέλεσμα της αποφάσεως για την τοποθέτηση κατά το άρθρο 21 του κανονισμού.

Δ — Επί του πέμπτου και του έκτου προδικαστικού ερωτήματος

105. Το πέμπτο και το έκτο προδικαστικό ερώτημα αφορούν το ζήτημα αν σε περίπτωση εκδόσεως νέας δικαστικής αποφάσεως με την οποία διατάσσεται η παράταση της τοποθετήσεως θα απαιτείται κάθε φορά νέα έγκριση κατά το άρθρο 56, παράγραφος 2, και κήρυξη της εκτελεστότητας κατά το άρθρο 28. Το αιτούν δικαστήριο θέτει το ερώτημα αυτό διότι επιθυμεί να διατάσσει την τοποθέτηση με προσωρινό μέτρο για σύντομο χρονικό διάστημα τεσσάρων εβδομάδων, το οποίο εφόσον είναι αναγκαίο θα παρατείνεται με νέες αποφάσεις τοποθετήσεως για σύντομα χρονικά διαστήματα. Ως εκ τούτου, δεν θεωρεί πρόσφορο μέτρο να απαιτείται κάθε φορά νέα έγκριση και διαδικασία κηρύξεως της εκτελεστότητας.

106. Για να εκπληρώσει τον προαναφερθέντα σκοπό της, η προγραμματισμένη διάρκεια της τοποθετήσεως θα πρέπει να καλύπτεται από έγκριση του άρθρου 56, παράγραφος 2. Κατά συνέπεια, η έγκριση που παρέχεται για ένα μόνο μήνα δεν μπορεί να ισχύει απεριόριστα στο μέλλον, εκτός και αν έχει παρασχεθεί ρητώς και για τις τυχόν παρατάσεις της αποφάσεως για την τοποθέτηση ή για αόριστο χρονικό διάστημα.

107. Απόφαση που έχει κηρυχθεί εκτελεστή μπορεί να αποτελέσει βάση για πράξεις εκτελέσεως μόνο στο μέτρο που αυτές προκύπτουν από την ίδια. Αν με την απόφαση διατάσσεται η τοποθέτηση για ορισμένο μόνο χρονικό διάστημα, ακόμη και όταν αυτή η απόφαση κηρυχθεί εκτελεστή δεν μπορεί να στηρίξει την αναγκαστική εκτέλεση της τοποθετήσεως για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από αυτό που αναφέρει. Δεν υπάρχει εκτελεστότητα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Για τον χρόνο πέραν της οριζόμενης στην απόφαση για την τοποθέτηση διάρκειας δεν θα πληρούτο κατά τη διαδικασία κηρύξεως της εκτελεστότητας η προϋπόθεση της εκτελεστότητας της αποφάσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως⁴⁶. Κατά συνέπεια, για κάθε επόμενη απόφαση που διατάσσει την τοποθέτηση θα απαιτείται εκ νέου κήρυξη της εκτελεστότητας. Με δεδομένο ότι η τοποθέτηση σε κλειστό ίδρυμα θα αποτελεί πάντοτε *ultima ratio*, είναι εύλογο αυτή να διατάσσεται κάθε φορά μόνο για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, το δικαστήριο που διατάσσει την τοποθέτηση μπορεί, κατά περίπτωση, να εξετάσει το ενδεχόμενο να διατάξει την τοποθέτηση για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα (για το οποίο η απόφαση θα κηρυχθεί εκτελεστή) και στη συνέχεια να ελέγχει ανά σύντομα διαστήματα αν η απόφαση χρήζει ανακλήσεως.

45 — Απόφαση Α (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 6, σκέψη 51).

46 — Βλ. προτάσεις της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston στην υπόθεση Purucker (προπαρατεθείσες στην υποσημείωση 32, σημεία 148 επ.).

108. Συμπερασματικά διαπιστώνεται, ως προς το πέμπτο και το έκτο ερώτημα, ότι η έγκριση που παρέχεται κατά το άρθρο 56, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα δεν ισχύει και για τις αποφάσεις με τις οποίες παρατείνεται ο χρόνος της τοποθέτησεως και ως εκ τούτου απαιτείται κάθε φορά νέα έγκριση. Πράξεις εκτελέσεως μπορούν να στηριχθούν σε απόφαση που έχει κηρυχθεί εκτελεστή μόνο κατά το χρονικό διάστημα για το οποίο διατάσσεται η τοποθέτηση με την απόφαση.

V – Πρόταση

109. Κατόπιν των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα του High Court of Ireland ως εξής:

- «1) Στο καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 εμπίπτει και η απόφαση με την οποία διατάσσεται η τοποθέτηση παιδιού σε ίδρυμα ευρισκόμενο σε άλλο κράτος μέλος, η οποία συνδέεται με στέρηση της ελευθερίας του παιδιού και γίνεται με σκοπό την προστασία του.
- 2) Η έγκριση κατά την έννοια του άρθρου 56, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 παρέχεται από δημόσια αρχή πριν από τη λήψη της αποφάσεως για την τοποθέτηση. Δεν αρκεί η έγκριση που έχει παρασχεθεί μόνο από το ίδρυμα στο οποίο πρόκειται να τοποθετηθεί το παιδί. Σε περίπτωση που αποδειχθεί εκ των υστέρων ότι, παρά τις προσπάθειές του, το δικαστήριο που αποφασίζει για την τοποθέτηση δεν έλαβε έγκριση από την αρμόδια αρχή και η παράλειψη αυτή οφείλεται σε ασαφείς ή ανεπαρκείς δηλώσεις της κεντρικής αρχής, η έγκριση μπορεί να δοθεί εκ των υστέρων χωρίς να απαιτείται νέα απόφαση για την τοποθέτηση.
- 3) Απόφαση για τοποθέτηση παιδιού σε κλειστό ίδρυμα πρέπει να κηρυχθεί εκτελεστή κατά το άρθρο 28 του κανονισμού 2201/2003 αν πρόκειται να ληφθούν βάσει αυτής αναγκαστικά μέτρα για την εκτέλεσή της σε άλλο κράτος μέλος.
- 4) Η έγκριση που παρέχεται κατά το άρθρο 56, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα δεν ισχύει και για τις αποφάσεις με τις οποίες παρατείνεται ο χρόνος της τοποθέτησεως και ως εκ τούτου απαιτείται κάθε φορά νέα έγκριση. Πράξεις εκτελέσεως μπορούν να στηριχθούν σε απόφαση που έχει κηρυχθεί εκτελεστή μόνο κατά το χρονικό διάστημα για το οποίο διατάσσεται η τοποθέτηση με την απόφαση.»